

PERIÓDICH QUINZENAL, ARTISTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH

Any III

Barcelona 15 de Decembre de 1882

N.º m. 76

SUMARI

TEXT. — CRÓNICA GENERAL, per Ramon E. Bassegoda. — NOSTRES GRABATS, per Eduart Tàmaro. — LA NIT DE NADAL A CATALUNYA, per Victor Balaguer. — AMARGOR DE LA VIDA, (poesia), per Lluís Roca y Flerjachs. — OBRAS DE LA ESPOSA DEL SENYOR, per Maria de Bellloch. — FAUST Y ROMEO Y JULIETA, per Modest Vidal. — SORTINT DE LA VEROLA (poesia), per Frederich Rohola. — LA ESCULTURA, per Francesch Fayos. — REVISTA DE TEATRES, per Joseph Maria Pasqual. — EXM. SR. D. EVARISTO ARNÚS, per B. Amigó. — COMISSIÓ GENERAL EXECUTIVA DEL MONUMENT A COLON. — BELLAS ARTS, per F. B. — NOVAS. — LLIBRES REBUTS.

GRABATS. — EXM. SR. D. EVARISTO ARNÚS. — LA MARE DE DEU. — LO TEMPLE DE LA NATIVITAT A BETHLEEM. — BON VIATJE. — ICONISTICA DE LA NATIVITAT. — VISTA DE BETHLEEM. — ANGEL MASSANET. — LA RATA.

CRÓNICA GENERAL

LA bolsa va anunciar la baixa y 'l termómetro volgué seguir-la.

A la estació de las boyras ha seguit la estació de las neus. A Madrid asseguran que de molts anys á aquesta part lo fret no s'habia deixat sentir ab la intensitat que en lo present. Una matinada, ó per no aventurar, un dia, ja que aquella es desconeguda de molts en la coronada vila, al despertarse sos habitants Madrid enter aparasqué sepultat baix una mortalla de neu. En cambi en lo Ministeri de la Guerra estallá un horrors incendi que no deixá de ocasionar algunas víctimas.

No hi ha per que posar lo crit al cel per los excessos del termómetro.

EXCM. SR. D. EVARISTO ARNÚS

Ab una constancia de verader enamorat cada any se scl comportar de la mateixa manera. Aixís donchs no 'ns queda altre recurs que pendrer contra d' ell las precaucions que estigan á nostre alcans. Desgraciadament no logra tothom d' aquesta manera evitar sos terribles efectes y per aixó es que l' hivern compta ab irreconciliables adversaris. Enhorabona que 'l desitjen aquells que ben arcerats en rica estancia y al calor de 'l escalfa-panxas poden contemplar derrera dels vidres lo quadro verament poetich de la naturalesa esmortuida; los arbres sense sava y ab las branca despulladas, los nius abandonats, lo cel gris, y la neu cayent ab monótona llanguidesa y en bolvas tenuísimas; enhorabona que 'l desitje lo potentat que 'l necessita pera cridar á son alcássar á las mes espléndidas bellesas, flors d' hivern que van á perfumar sos aristocráichs salons, y quals favors corren á disputarse en ells los mes grans noms de la noblesa, del talent y del capital.....

Pero al que sens pá que donar á sos fills, sens abrich y sens foch ab que retornar los membres congelats veu avansar l' hivern ab tot son corteig de desolacions, no l' hi volgueu en cap manera arrancar l' elogi del hivern; aixó seria fer cantar á la víctima las glorias deson butxí.

Los diaris de Madrid venen plens de extensas resenyas de las *soirées* donadas per los mes ilustres titols de sa noblesa. En cambi á las provincias andalussas la miseria se va fent cada dia mes general y son molts los infelisos á qui manca fins lo mes precis. Lo govern s' ha preocupat ja de la seva sort y está estudiant pera presentarlo á las Corts un projecte de lley pera la introducció lliure de cereals, disposició que no mereixeria sino alabansas á no perjudicarse ab ella d' una manera molt grave los intereses de otras provincias. Matar la fam á unas provincias pera portarla á unas otras no es demostrar ni molt talent ni molta filantropia. Pero 'ls lliure-cambistas han decidit qu' ab aquesta disposició se conjuravan los perills de la fam y pues lo dijo Blas punto redondo. Y en cas de que lo resultat no sia lo que ells prometen, mil altres panaceas los quedan pera curar tots nostres mals presents y venidors, puig en materia de cambiar d' opinions ja sabem fins ahont arriba l' escrupul dels afortunats deixebles del *Cobden Club*.

No fa molt, ab ocasió de discutirse lo tractat de comers franch-espanyol, menyspreavan los intereses de la industria, sostenint que la agricultura era suficient pera constituir tota nostra riqueza. Avuy dia han eliminat ja de la classe dels agricultors dignes de ser atesos als recolectadors de blats, no se sab per quins delictes.

Demá potser toque 'l torn als culliters de vi quals interessos han sigut posats per sobre de tots los altres per los lliure-cambistas, de manera que d' eliminació en eliminació s' arrive potser al punt de que l' unich medi licit de guanyarse la vida, sia 'l de anar á arrancar fosforita en aquellas célebres minas que tothom coneix.

Una altra desgracia pera la literatura catalana. A la mort de 'n Camps y Fabrés, ha succehit la d' en Roca y Florejach. Poeta dels millors qu' ha produhit nostra renaixensa, en totas sas obras s' hi notava un sello de distinció qu' acusava al home de gust depurat y denotava al mateix temps que s' habia familiarisat ab l' estudi dels grans models. No era menos apreciable com á home; era tot un caracter y á son entusiasme se deu qu' Lleyda prengué part també en lo grant moviment catalanista qu' iniciá la restauració de nostres Jochs florals. Ell organisá los certamens de la Academia Mariana en los qual es admesa la llengua catalana y promogué la celebració d' altres concursos no menos profitosos pera nostra literatura

Actualment LA ILUSTRACIÓ CATALANA estava esperant d' ell un trevall, per cert necrológich, referent á un gran artista de Lleyda y ab qui lo distingit metje-poeta estava unit ab llassos de la mes leal amistat.

No limitarém á aquestas ratllas lo recort de LA ILUSTRACIÓ á son malaguanyat colaborador, y reservém per un altre número l' honrar la memoria de 'n Roca y Florejachs d' una manera molt mes important.

Entre tant, enviém á la familia del difunt poeta y especialment á la seva viuda, l' expresió mes sentida de nostre dolor, en nom propi y en lo de nostra Redacció.

Un drama verdaderament terrorífich ha tingut lloch en nostre teatre del Odeon. No es de aquells que en aquest colysseu solen representarse á quarto l' acte. Desgraciadament lo drama ha sortit molt mes cart ja que ha causat un mort y feridas mes ó menos graves á varias personas.

Als crits de foch, donats per alguns mal in-

tencionats, lo terror s' apoderá del públich que 's trobava en la sala del Odeon, precipitantse á las portas que no podian dar sortida als que en ellas s' empentejavan. Los forts derribavan als débils y sobre d' ells passavan tots los demés possehits d' aquesta febra salvatge que en ocasiones com aquestas comunica á l' home l' instint de la vida. Sort que 'l conflicte durá poch minuts puig que d' altre manera las desgracias haurian sigut molt mes considerables, com succehi en lo teatre de Ring, de Viena.

A propósit del mateix llegim en un periódich que 'l dia de Tots Sants fou visitada per mes de mitx milió de personas la tomba que guarda 'ls restos de las quatre centas víctimas de aquell teatre y que una senyora alemanya, qual fill morí en aquell terrible accident, s' entrístí tant al contemplar la tomba del sér qu' habia portat en sas entranyas, qu' al tornar á son hotel, va suicidarse, disparantse una pistola.

Qui hi haura á Barcelona que no haje sentit á en Planté, lo gran pianista, l' artista correcte y atildat en tant alt grau, que logra fer olvidar als noms mes ilustres del piano?

Los mestres mes grans de la música se poden donar per ditxosos al ser interpretats per monsieur Planté. Se necessita una intuició particular propia tan sols del verdader geni, pera saberse tan perfectament identificar ab lo pensament del compositor. En aquest punt potser M. Planté no te rival. Al escoltarlo en una pessa de Chopin se percibeix la inspiració nerviosa y poética d' aquest célebre geni; quan interpreta á Beethoven se 'l sent gran y l' esperit entreveu aquells cuadros idilichs de la naturalesa en que s' inspirá d' una manera tan sublime l' insigne mestre; y quan ho fa ab las de Gottschalk l' anima se sent dominada per una voluptuosa llanguidesa. En cuan á colorista M. Planté ho es de primera forsa.

Be ha fet donchs lo senyor Brugada en portar á son colysseu á tan gran artista interrompent encara que haje sigut per poch dias la monotonía dels espectacles, que desde comens de la temporada nos venia oferint.

A Romea lo distingit director del Teatre Catalá senyor Fontova volgué donarnos en la nit de son benefici un aprofit original seu, segons acostuma d' alguns anys en aquesta part. En Fontova versifica molt discretament, y en aquestas joguinas fetas aposta pera lluhir sas notables qualitats d' actor comich, se fa ab molta justicia aplaudir de tothom.

També fou notable la festa del *Dandolo*. La oficialitat d' aquest acorassat de la marina italiana, que durant alguns dias fou visitat per mils de barcelonins, tingué la felis idea d' organizar una brillant *soirée* á la cuberta del mateix, convertida en un esplendit pabelló en que, si s' hi feya notar un bon gust del tot exquisit, en cambi no deixaba de reunir cap de las comoditats que en altre siti mes á proposit haurian pogut exigirse.

Festa mes poética no podia desitjarse y en ella sols hi hagué que lamentar lo crú de la estació, lo cual no habian de poder evitar sos organizadors, y qu' obligá á las damas á presentarse ab vestit alt, fent que sols en bosqueig se poguesen admirar sas magnificas gargantas qu' aparexian com mitx esfumadas entre una atmósfera de glassa y musselinas. Tambe foren suprimidas las quas que tan haurian contribuhit á realzar las formas esbeltas de las gentils barceloninas, en rahó ab lo dificil que s' hauria fet lo viatge al *Dandolo* ab aquella impedimenta.

Las horas se deslisaren rápidas sentint tothom al abandonar lo *Dandolo* lo pesar que s' ha de sentir al despertar d' un somni venturos que nos ha entretingut durant una nit. Qui en la del 2 de Desembre no 's trová en lo monitor italiá ja no te dret de comptarse en lo número dels felissos.

La festa del *Dandolo* no fou altre cosa qu' una proba manifesta del agrahiment de Italia por la espléndida acullida que Barcelona dispensá als delegats que vingueren aquí á assistir á la colocació de la primera pedra del monument á Colon.

Los llasos de germandó entre Espanya é Italia se van cada dia estrenyent més y més y la bona amistat que una y altra 's portan se posaren ben be de manifest en la ocasió avans dita y ab motiu de las desgracias que respectivament han affigit á una y altra.

Una artista compatriota nostra, interesada també per la sort dels inundats de l' Alta Italia, ha alcanat una senyalada ovació en la funció qu' ab tan benefich objecte va donarse en lo Teatre Francés de Niza. Nos referim á la senyora de Senespleda, que cada dia va fent mes sensibles progresos en la via del art. Arribada expresament de Milan, feya dos dias, per pendre part en aquella funció, estudiá ab la premura que 'l temps exigia la part de Lucia, de l' obra de Donizzetti, en la que sorti completament ayrosa. Un periodich d' aquella ciutat afirma que la Senespleda ha millorat notablement de tres anys á aquesta part; sa veu ha aumentat de volum, las sevas notas agudas s' alsan sobre las de las massas ab facilitat d' emissió y son timbre es purissim.

Felicitem á la Senespleda per l' exit qu' acaba d' obtenir, que ha de ser lo preludi d' altres molt mes importants si persevera en lo camí del estudi, únich que pot arribar á fer fructificar qualitats tan recomanables com las sevas.

Realment es mes que sustanciós l' estil adoptat per los socialistas de Monceau-les Mines. En un pasquí fixat á la porta de la casa del Director dels trevalls de Saint Pierre, entre altres cosas, se diu lo següent:

«Vetaquí nostre primer saludo. Quan vas arribar á encarregar-te de la direcció portavas esclops plens de palla. Avuy xuclas la sang dels esclaus que trevallen á las tevas ordres. Nostre segon saludo, no será ab la ploma, sino ab plom y dinamita. A tú y al teu amich os condemném á ser degollats; dels caps ne farém saixitxas pera fer reventar als gossos, ab ton greix untarém las rodas dels carros y de ton cos ne farém menjadora pera 'ls porchs. Sols esperém pera degollarvos lo dia y l' hora de la revolució. ¡Visca la Internacional! Te doném vuyt dias pera desocupar ta casa y desapareixer.»

La cosa seria risible si no hagués tingut las tristas conseqüencias qu' hem degut lamentar. Si be es veritat que á mes de quatre caps calents los foren necessarias algunas dutxas pera curarlos de sas manías, no ho es menos que á alguns altres, que res tenen de boig, los convindria altre tractament molt mes enérgich pera remey de sa malaltía.

A Buda-Pesth va celebrarse un concurs de donas hermosas en lo qual obtingué 'l premi la que 's deya Cornelia Szckely. Los retratos que d' aquesta bellesa han arribat á nostras mans nos han acabat de confirmar en alló de que res hi ha escrit en materia de gustos, puig en nostre concepte no resulta gayre mes afavorit lo rostre de la que fou proclamada reyna de la bellesa, que lo nom de la mateixa, de sobras anti-artístich.

Un altre concurs per lo mateix estil s'ha inaugurat a Nova-York y en ell prenen part cinquanta noyas de las mes hermosas que han acudit al reclám de un anunci publicat per lo propietari del Museo. La exhibició durará tres setmanas desde la una a las sis de la tarda y desde las set a las nou de la nit. Durant aquest temps cada una de las personas que visiten lo local tindrà dret a depositar en una urna una papeleta designant, qual es, en son concepte, la dama que mes se distingeix per sos atractius. Las urnas estarán tancadas y segelladas y baix la inspecció de tres individuos de la premsa local.

La ninfa que, passadas las duas setmanas, obtinga lo majó número de vots en son favor será declarada la mes hermosa dels Estats Units, amen de lo qual reberá un premi consistent en 100 duros en or, la que segueix en número de vots ne reberá 50 y 25 la tercera. Com a compensació—y aixó es a nostre entendre un finíssim epigrama—la companyia de máquines de cusir de Howe ha enviat al Museo una valiosa máquina de cusir a la que resulti menos afavorida per los vots dels concurrents. Per altra part la *Brooklypha Turniture y Company* ha oferit un joch de mobles, un hermós columpi y una taula pera que sian distribuïdas per lo jurat, segons son criteri, si 's dongués lo cas, de que obtingués lo favor popular alguna de las donas menos hermosas.

Heuse aquí una clase de concursos que per mes de quatre tendrán incomparablement més atractius que'l que aquí a Catalunya celebrém a cada dos per tres. Entre admirar un perfil correctíssim qual pura de líneas nos recorda las obras maravillosas dels cisells grechs ó escoltar una oda aburridora d' aquellas a que 's referia lord Byron en son innimitable *D. Joan*, la elecció no pot en cap manera ser dubtosa.

**

Wagner acaba de vendre la propietat de sas obras musicals a un editor de Maguncia, per la renda anual de 150,000 marchi, que en moneda espanyola venen a ser 30,000 duros, quantitat que dit editor ha de pagar també a sos successors, durant un període de 30 anys despres de la seva mort.

Realment sabia 'l que 's deya lo que calificá al gran mestre alemany, de músich del pervenir.

RAMON E. BASSEGODA.

NOSTRES GRABATS

EXCM. SR. D. EVARISTO ARNÚS

Vegis la página 366.

LA MARE DE DEU

Segons diu acertadament Mr. Martigni, en sa magnífica obra *Diccionari de las antigüetats cristianas*; no hi ha pas figura despres de l'imatge del Salvador, que mes s'haja reproduhit, que la de la Verge Maria. Anyadint també, que segons las paraulas de Sant Agustí, no posehim pas cap imatge auténtica.

Las pretesas imatges pintadas per San Lluç, qui segons las noticias mes certas era metge y no pintor, no poden clasificarse baix lo dit concepte, sinó que apar foren obra d' un pintor italiá del sigle XI, anomenat, *Luca Santo*; ó segons altres entenen d' un pintó del sigle v anomenat Lluç.

A las Catacumbas de Roma, se troban diverses pinturas representant la Santa Verge ab son fill, unas vegadas portant un vel sobre lo cap y las espatllas, com a signe de sa maternitat, y altres sens vel, encara que ab son fill sobre sos genolls, com designant mes particularment sa virginitat.

Nestori, Patriarca de Constantinopla, impugná en lo sigle v, lo títol de *Mare de Deu*, ó en grech *Theotocos*, que desde antich se venia donant a la Verge Maria, y reunit per aquest motiu a Epheso, lo tercer Concili universal ó Ecumenich, l'any 431, aquest aprobá, sostingué y confirmá, lo esmentat títol de *Mare de Deu*,

que ha seguit tributantse sempre per tota l'iglesia cristiana.

Segons Nestori lo *Verb divi*, no habia sofert, ni mort, ni resucitat; sinó unicament Jesu-Christ, distingint per lo tant entre sa humanitat y divinitat, de manera que segons tal concepte, Jesucrist no hauria sigut Deu, y Maria solament seria Mare de Christo.

Presidí lo citat concili d' Epheso Sant Ciril, patriarca d' Alexandría; aprobaren la referida definició y condemnaren los errors de Nestori 198 bisbes, lo dia 22 de Juny de 431, y aprobá los actes del concili lo Papa Sant Celestí.

Aumentaren desde la citada definició del concili, las imatges de Maria ab son fill sobre lo pit ó sobre los genolls, essent la generalitat de tals imatges pintadas, y lo nom de *Mare de Deu*, estés per tota la cristianitat fou prodigat a Maria en tota mena de documents solemnes.

Es de notar n' obstant que entre las nacions llatinas mes vehinas nostras, ha predominat com a general denominació la de Nostra Senyora y que especialment en tot l' antich regne d' Aragó ha predominat generalment lo títol de *Mare de Deu*, qual sublimitat queda compresa per sa sola enunciació.

Aquest títol ha donat lloch a la creació de la multitud d' imatges que vehem esparramadas en nostres antichs santuaris; en lo temps del renaixement de las arts en lo sigle xvi, inspirá a Rafael quals creacions emularen las de Fra Angelich y apenas han sigut igualadas, y avuy dia diferents pintors y esculptors han tractat de produhir una obra mestre inspirantse en lo mateix assumpto.

Entre ells Gustavo Doré, ha creat lo magnífich grup que avuy oferim a nostres suscriptors, ab ocasió de las festas de Nadal, obra verament inspirada que tradueix be'l idea del gran misteri efectuat ab lo naixement de Jesús, desde qual moment Maria queda constituïda *Mare de Deu*.

LO NEN JESÚS

L' esplendorosa escola espanyola, escollí com un de sos assumptos predilectes, la pintura del nen Jesús en diferents moments de sa primera edat.

Zurbaran, que solia oferir marcat realisme en sos quadros, escollí lo moment en que Jesús dorm y lo posá dormint sobre la creu, damunt de la que té estés un de sos braços, havent caygut de son cap la corona de espinas.

L' infantó dorm ab tota tranquil·litat y descans, mes lo tetrich fondo y los esmentats instruments de martiri, son prou pera donar a entendre lo pervindre que l' espera, tot lo que fa aquesta pintura notable y digne, corresponent per lo tant a la talla y distingit nom de son autor.

LO TEMPLE DE LA NATIVITAT A BETHLEEM

Los cristians del sigle primer, quan encara existían testimonis presencials del naixement y vida de Jesucrist, entre los quals se contava Sant Evaristo, que fou Papa l' any 100, edificaren sobre la mateixa gruta del naixement, un temple que destruí l' emperador Adriá l' any 135, voltant aquell venerat lloch de un *lucus* ó bosch sagrat dedicat a Adonis.

En la segona centuria, no sols Justí, sinó també Origenes, donan viu testimoni d' aixó; y l' any 327 santa Helena purificá aquell sagrat lloch, comensant la sumptuosa basilica que termená son fill l' any 333, y restaurá Justiniá l' any 630.

Tota descripció que pogues ferse de aquest temple, está de mes, vist lo bonich grabat que avuy publiquem, y segons pot notarse fàcilment, té tota la pompa y estil d' ornamentació oriental, essent son punt principal l' abside que forma la propia cova de la nativitat, de que parlarem en lo pasat any.

BON VIATJE

QUADRO DE G. FAVRETTO

Aquest bonich quadro de G. Favretto, reproduheix una de las interessants escenas que poden veurers sovint a Venecia.

Una de sas numerosíssimas góndolas, despres d' atracar al peu del llindar de la porta d' una de las antigas casas de la llacuna, ha embarcat una elegant dama que surt a llunyá viatge, mentres tres personas amigas de la casa que deixa, restan en lo llindar despedintse de ella fins que la descubreixen, augurantli lo « bon viatge ».

Es felicíssima l' execució d' aquest quadro y l' autor coneixedor a fondo de son país, l' ha exornat ab totas las particularitats y bellesas que sols éll podia conixer. Per tals motius cridá vivament l' atenció a l' Exposició de Milan, y lo grabat que avuy publiquem dona del mateix complerta idea.

ICONISTICA DE LA NATIVITAT

Estudiada la gran escena del naixement del Redemptor en las mes antigas fonts, han sigut reconegudas las celebrés pinturas de las catacumbas, y allí entre los di-

ferents lineaments que portan senyalats vestigis del paganisme, han sigut trobats repetidament reproduits, los assumptos referents al naixement de Jesús y mes particularment a l' adoració dels Reys d' Orient.

Reproduheix nostre grabat alguna d' aquestas escenas estudiadas magistralment per M. de Rossi, y entre ellas la del núm. 1 existent en lo cementiri de Priscila, representa mes concretament lo naixement, puix en ella apareix sola la Verge Maria ab lo nen Jesús; essent segons s' opina la figura immediata la del profeta Isaias que senyalá l' estel que ell consigná que anunciaria lo naixement del Salvador.

Los dibuixos núms. 2 y 3 representan l' adoració dels Reys figurada en diferents llocs de las mateixas catacumbas de Roma, y sa sola vista demostra l' interès que mereixen aquests antiquíssims monuments, tots de similar factura, mes de desigual mérit y de notable expressió, fidel trasumpto per sa composició y simplicitat de l' estat de l' art en aquells primers sigles del cristianisme.

VISTA DE BETHLEEM

Bethleem, la petita ciutat de Judá, asentada en una reduïda altura y esparramada per l' accidentada vessant d' una montanya, ab sos horts, figueras y oliverars, ab sas casas blancas, y ab sos terrats plans, presenta un peculiar aspecte propi d' aquells paisos orientals ahont lo sol brilla ab particular esplendor.

Descriu perfetament lo Sr. Rada y Delgado aquesta antiquíssima ciutat y sos envoltants, fent menció del sepulcre de Raquel y de las ruinas de Rama. Antigament Bethleem fou anomenada *Ephrata*, que significa la fertil, y posteriorment prengué lo referit nom, que vol dir: terra de pá.

Aquesta fertilitat del terreno, está ajudada principalment per l' industria dels betlemitas, que han format ab pedruscall diferents mesclas pera contenir l' esllabament de las terras, y aixis aquesta producció queda assegurada y aumentada.

L' aspecte interior de la ciutat es alegre y placent y sos habitants, cristians en sa major part, son de bon tracte y vesteixen ab curiositat. Las donas especialment, portan una túnica fins als peus, apretada a la cintura per medi d' una faixa de colors. Portan sobre lo pit una especie de peto quadrat ab sarrells y brodat y damunt vesteixen un jech obert y brodat de llargaria un xich mes avall de las caderas, ab manegas que no pasan del colze, per sota de las quals surten las folgadas y amplicíssimas de la túnica. Cobreix son cap un estrany tocac en forma de sistellet voltat de telas retorsadas ab diferents monedas penjants que també adornan lo cordó que sosté aquest tocac pasant per sota la barba; y pera sortir de casa prenen una toca ó *cusia* blanca, ab franjas y adornos unas vegadas y altres llisa, subjectada també sota la barba y cayent per las espatllas fins prop de la cadera.

A la entrada d' aquesta ciutat se trobava lo *kan ó diversorium* ahont buscá en vá acolliment la sagrada familia que acudia pera la formació del cens ordenat per l' emperador August, y se refugiá en consecució dintre una de las moltes covas que 's troban en los entorns de Bethleem, verificantse allí lo naixement de Jesús.

B. ANGEL MASSANET

Ab tot y troverse al comensament de sa vida artística lo tenor Massanet ha fet lo que no han conseguit molts artistas lírics ja envellits en lo prosceni; ferse aplaudir d' un públich tan poch tolerant per lo que 's refereix a deixar passar la mitjanía, com es lo que acostuma assistir al Real de Madrid, intolerancia per altra part ben justificada, puig la crescutíssima subvenció qu' aquell colisseu reb del govern l' inhabilita pera presentar artistas que no sian de tot punt acceptables.

En Massanet, com acabém de dir, ha lograt ferse aplaudir en lo Teatre Real de Madrid y s' ha fet aplaudir no d' una manera vergonyanta y servil; en l' ovació qu' allí va obtenir en Massanet la *claque* no hi tingué la més petita part, puig que ab tota veritat pot dirse que fou tan espontánea com merecudá.

Prova irrecusable de que aixis sigue fou la acullida altament satisfactoria que la crítica de la coronada vila, dispensá al jóve artista en aquella ocasió. Un periódich tan autorisat y de tanta circulació com *El Liberal* parlá d' en Massanet en termes altament encomiasticos, y 'en veritat que per ferho aixis tenia rahó sobrada, puig tan sols essent artista de déb podia salvarse qui tenia l' atreviment de debutar en un teatre de l' importancia del Real. Perque es precis fer constar que fou la nit de son debut aquella en que en Massanet, fent un acabat *Rambaldo*, lográ ferse aplaudir tan calurosament del públich de Madrid.

Y ara ab motiu de publicarse en la plana 340 lo retrato del jóve artista, aném a donar alguns datos biográfichs, que ja 's comprén que serán poch tractantse de qui 's trova encara en lo comens de sa carrera y que extractém en sa major part d' una revista de teatres publicada en *El Liberal*.

LA MARE DE DEU — ESTATUA DE GUST.VO DORÉ

LO NEN JESUS — QUADRO DE ZURBARAN. DIBUIX DE MELENDEZ

LO TEMPLE DE LA NATIVITAT Á BEGHLEEM — DIBUIX DE P. VELAZQUEZ

Urgell resguardats per l'aspresa de las montanyas y natural fortaleza del siti y castells que s'edificaren, fou ahont los nou *barons de la fama* tan renomats en las cròniques catalanas comensaren la guerra de la reconquesta; allí es ahont deixavan á sas mullers y fillas quan ells marxavan cap á las bregas y perills de una gloriosa lluyta; allí es ahont posá 'ls fonaments de sa nissaga y de son casal aquella batalladora familia dels comtes d' Urgell, que tantas planas de gloria debia umplir en nostres anys, y que tan amunt havia d' aixecar lo vol pera després anar á acabar desastrosament ab son darrer hereu en Jaume 'l *desdixat* en las malsanas presons del castell de Xátiva.

La llegenda cavalleresca, la cansó popular, la crònica tradicional embelleixen tots los recorts de la lleydana comarca d' Urgell. Lo dia de Nadal, que encara avuy se celebra tal com vaig á contar, recorda una singular costum, que 'ls antics cavallers tenian en gran honor, y que 'ls comtes d' Urgell van introduhir á Catalunya prenentho de Provensa, quals gloriosos anys contan á cada punt valiosas hassanyas d' aquella ilustre familia catalana tan popular en las voreras del Duranza com en las del Segre. La costum de Nadal á que 'm referesch es la nomenada *cerimonia del gall*.

Lo gall, lo mateix llavors que ara, figurava com á part principal en los dinars de Nadal; sols que donava lloch á una especie de cerimonia que avuy se trobaria completament ridícula, y que á las horas era gran y solemne por la fé d' aquells bons y piadosos cavallers. Lo dia de Nadal lo gall, considerat en l' Etat mitjana com un aucell noble y com un menjar exquisit y delicat era servit en la taula dels alts barons ab un refinament de luxo y de cerimonias, que testificavan lo preu y l' estima en que 's tenia. No sols apareixia en la taula vestit de flors y llensant pe'l bech una brillant flama sino que 'l cuydado de servirlo estava reservat en semblant dia á la dama del castell. Entrava aquesta al menjador precedida de dos patjes que l' anunciavan, y seguida d' escuders ab atxas. Tots los convidats s' alsavan y la dama depositava 'l gall que duya en una safata de plata ó d' or al devant del senyor del castell ó bé al devant d' algun hoste ilustre que fós en lo dinar.

L' hoste, honrat ab aquesta elecció, debia tallar lo gall ab bastanta destressa pera que tots los presents poguessen rebre'n sa part. Aquesta operació 's feya sempre entre aplaudiments y felicitacions dirigidas al cavaller que trinxava, y relativus á sas passadas proesas, als fets d' armas que li donaren fama. Lo cavaller, tan bon punt tenia trinxat lo gall, s' alsava, extenia solemnement la má demunt del plat, y prestava 'l jurament de mereixer majors felicitacions encara, ja fos conquerint la palma en algun torneig pròxim, ja oferintse á plantar lo penó de son rey demunt los torricons d' una vila que 's proposava assaltar, ja assegurant que en la primera batalla havia d' ésser qui donés lo primer cop de llansa, ja comprometentse á sostenir com la més perfeta contra qualsevulla que lo contrari sostingués, la bellesa sens rival de tal ó qual dama, etc.

Pera 'l vot se servia d' aquesta fórmula consagrada:

—*Juro á Deu, Nostre Senyor, á la Verge Santa, á las damas aquí presents y al gall, fer tal ó qual cosa.*

De seguida cada un al rebre sa part, prestava també 'l *jurament del gall*, com se deya, jurament que deixantse de cumplir, tirava una taca en l' escut del cavaller que l' havia prestat. La dama del castell prenia nota d' aquests vots, quedant jutje y árbitre d' exigir son cumpli-

ment ó acusar al cavaller que faltés á lo compromés, pera lo qual cada un dels juramentats rebia una penyora de la dama, que aquesta la reclamava en la nit de Nadal del any vinent acusantlo al mateix temps si no havia realisat sa prometensa.

VÍCTOR BALAGUER

S' acabarà

AMARGOR DE LA VIDA (1)

A LA SOBERANA VERGE DE MONTSERRAT

ODA premiada ab la viola d' or y argent en los «Jochs Florals» de Barcelona de 1864

M' aturdeix de la terra
Lo brugit espantós que al cor retronja,
Vinch á la vostra serra
Perque m' doneu, Madona,
La ansiada pau que res del mon me dona.

Com cervas perseguida
Que fuig dels cassadors la turba irada,
Fujo dels que á ma vida
Tramàren emboscada,
Per assestam' sageta enverinada.

Sento que la amargura
Sas negras alas dins mon pit desplega,
Y de la vall impura
L' ayre viciat m' ofega,
Y la póls dels combats ma vista encega.

Y un sol remey, Senyora,
Tinch, no tornar al món que es ma agonía,
Y l' goig que l' cor anyora
Buscarlo en Vos, MARIA,
En Vos, port de salut, font d' alegría.

Per ell á la montanya
Pujo, que sé de vostres dons es plena,
Mon àngel m' acompanya
Y 'ls mérits de ma pena
Com presentalla us duch, y ma cadena.

Instint secret la ajuda
M' assegura obtenir que en Vos se troba.....
Verge, no bé us saluda
Ma vista, y ja s' renova
Tot l' esperit y altra existencia proba.

D' himne suau m' encanta,
Regenerant, mon sér, dolsa armonía:
Es la cadencia santa
Del Virolay, MARIA;
Que en torn vostre casal s' ou cada dia.

Angélich cor l' ensenya
Al tendre infant que son acort modula,
Y un eco de la penya
Entre 'ls penyals ondula,
Y l' repeteix lo riu que al peu circula.

¡Y cóm eix cant recorda,
Al difundirse en vibració infinita,
L' apassionada corda
Dei arpa israelita
Cuan celebrá á la egregia Sulamita!

Del vent en alas munta
Fins vostre etern palau ¡oh Mare meval!
¡Y ab quin consol s' hi junta
L' immens clamor que eleva,
Com trist sospir, lo desterrat fill d' Eva!

Quietut, dolsura y vida
Recull en eix concert que l' enamora
L' ànima dolorida,
Y es ab tal fruyt, Senyora,
Que si segueix plorant, de ditxa plora.

¡Y ab quin plaher la cresta
Dels pichs serrats á descubrir se alcansa,
Que en prodigiosa aresta
Al firmament se llansa
Sempre indicant lo cel, nostra esperansa!—

(1) Aquesta poesia es sens dubte una de las millors que ha produhit la renaixensa de las lletres catalanas, y ab la trista ocasió de la mort del seu autor, hem considerat oportuna sa publicació. Com á prova del mérit qu' avalora aquesta composició basta dir que d' ella se 'n han fet moltes traduccions, entre las que recordem la de D. Joseph Maria Escolá, publicada en lo «Calendario Mariano» de 1868, la de don Felix Plazcueta, en lo «Museo Literario» de Valencia, la de don Obdulio de Perca, en lo «Porvenir Alavés», y la de don Víctor Navarro en «Las Provincias», de Valencia.—N. de la R.

Sovint m' han dit que s' posa
Sobre 'ls tallats turons la boira freda,
Y entre l' vapor confosa
Llavors tota vereda,
Del món aislada la montanya queda.

Millor; així á ma vista
Del món la imatge no ofendrà importuna.
Boira més freda y trista
Allí es la glassa bruna
Que 'ls cors cubreix quan penan sens fortuna.—

M' han dit que la tormenta
Aquí mil voltas ab fragor estalla,
Y en conmovió violenta
Tot element batalla,
Y foch dels núvols esquinsats devalla.

¡Y al que ha sofert la injuria
De més horrendas tempestats encara,
Qué li ha de fer sa furia,
Senyora, si s' ampara,
Com l' abrich més segur, junt á vostra' ara?

Jo sé que entre ruinas,
Alberch un jorn d' austers anacoretas,
Al temple sant vehinas
Hi ha rústicas casetas,
Com nius de inofensivas orenetas.

Deixáu que, sens memoria
Del temps perdut, jo tinga en la més alta
Un llar que l' home ignoria,
Hont l' ànima malalta
Passi l' breu temps que de sofrir li falta.

Y quan en l' ampla esfera
Marqui inflexible soberana agulla
Lo fi de ma carrera,
Y caigui com la fulla
Del arbre sech que la tardor despulla.

Del viador la canya
Que m' sostingué en ma llarga romeria
Quedarà en la montanya.....
Jo us trobaré ¡oh MARIA!
En la eterna Sion desde aquell dia.

LLUIS ROCA Y FLOREJACS.

OBRAS DE LA ESPOSA DEL SENYOR

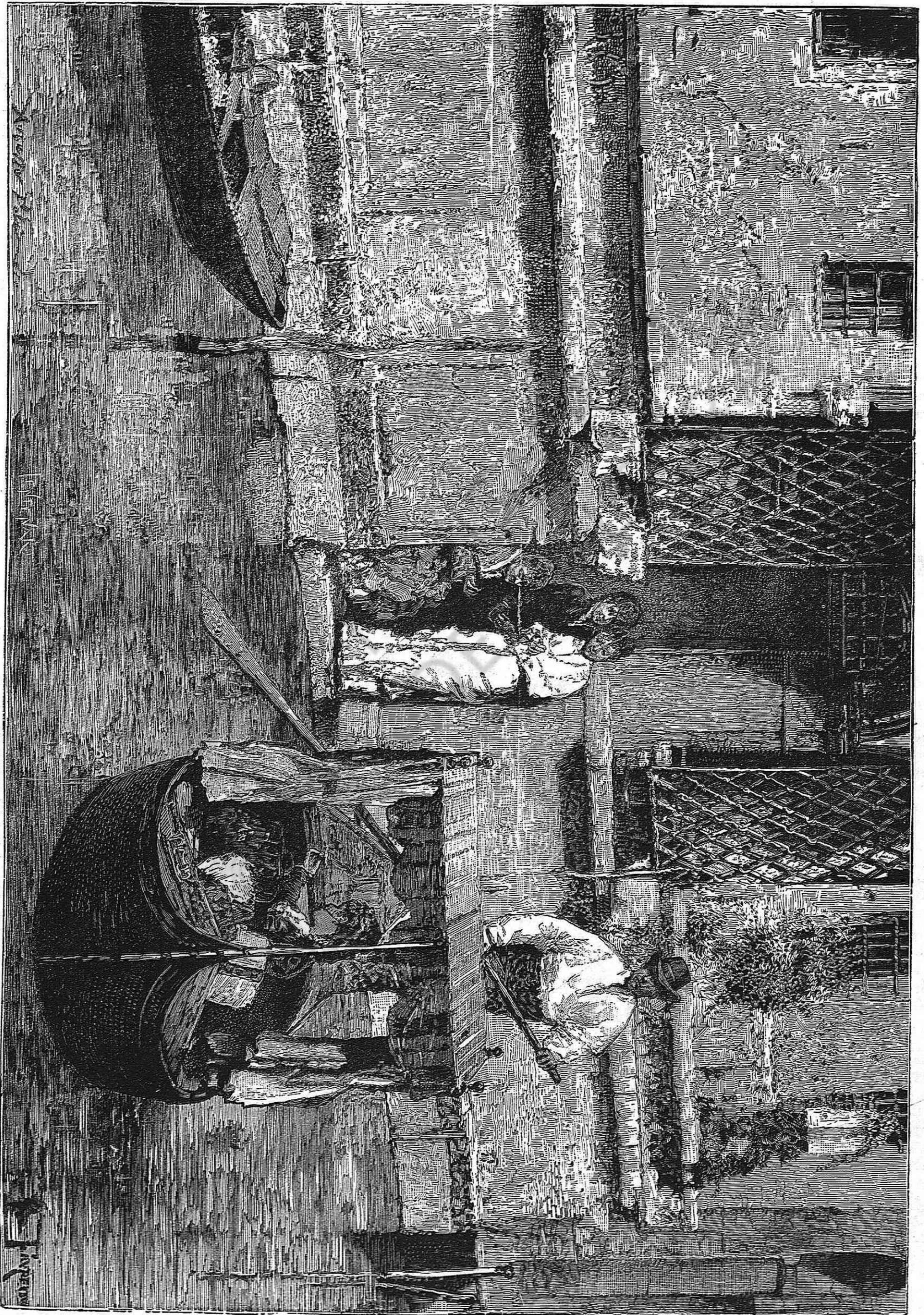
CORRIA 'l segle XVI: innumbrables mals invadian la terra, y nostra vehina Fransa solcada per la heretjia de Lutero, gran dany s' esdevenia fer á la católica Espanya.

Mes Deu que permet á voltas al esperit del mal, *sacudir ab furia los hermosos sembrats de la seva Iglesia*, tambe li te dada paraula infalible de que «jamay las portas del infern preva-leixerán contra Ella, y de que sa duració será fins á la fi dels Segles.»

Per aixó á cada nova invasió, nova barrera surt pera oposarse á los plans de la iniquitat. Eran las tenebras foscas, cap raig del cel s' ovirava; á tan gran mal era precís remey de tota forsa; primerament fins Deu, tot un Deu baixá á la terra á sufrir mort cruenta, pera lliurarla de sos mals. Després quant la ínicua lley de las persecusions, enviá aquella pleyade de valerosos martres que ab sa sanch fecundaren las arenas del circo, conquistan á cada pas adeptes en gran nombre per la nova lley d' amor: seguit d' ells vingueren los sabis concilis, y los teo-lechs, y en lo segle XII quan la relaxació y luxu tot ho avassallava, enviá apostols, com sant Francesch, de la caritat y humilesa.

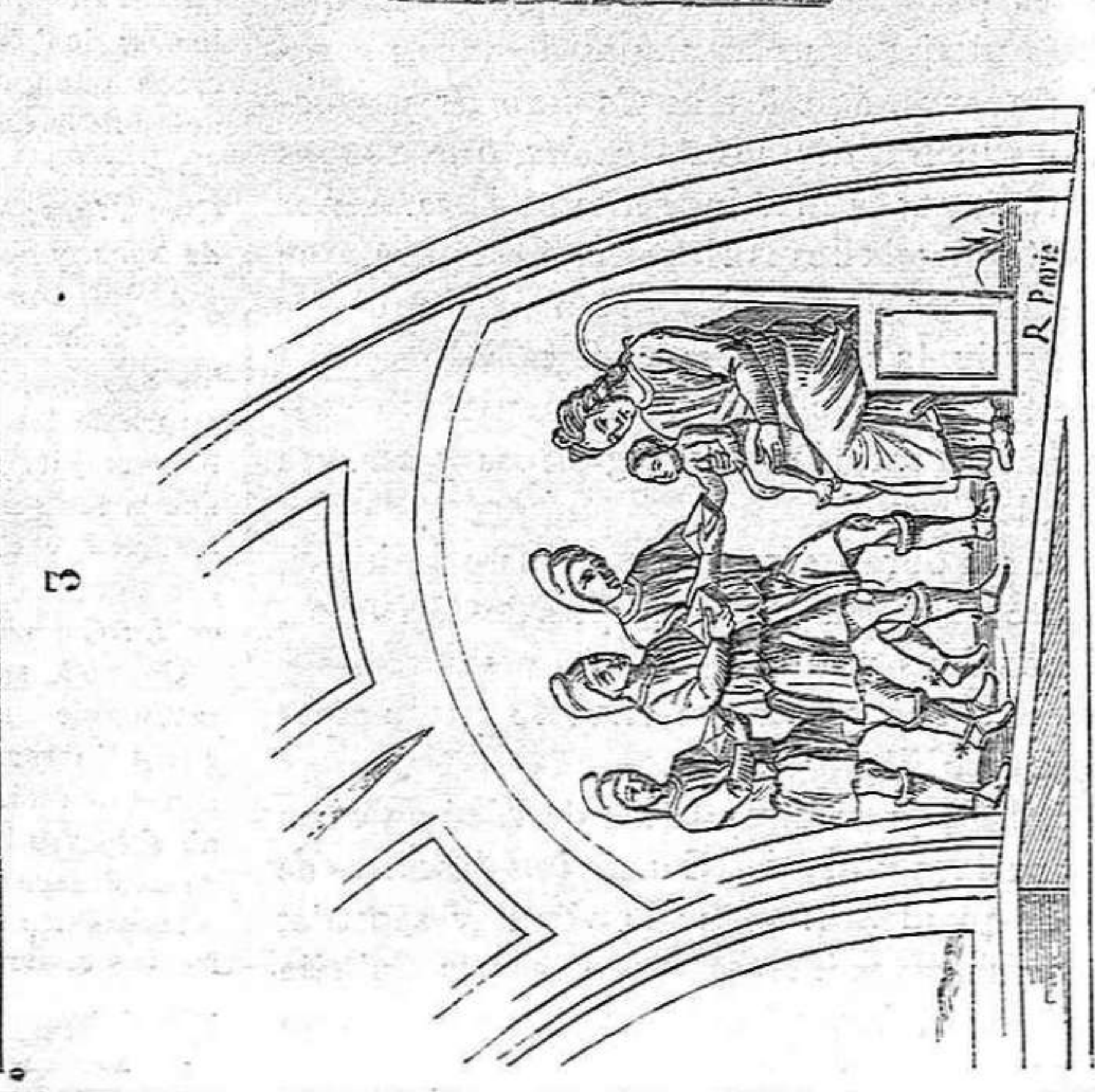
Aixis donchs, en lo segle XIV, á la negra maror de la heretjia Luterana era precís que Deu envies un sér privilegiat, extraordinari, pera fer veure la clara llum de sa doctrina; y prevalentse en Espanya del gran impuls que pervenia á las lletres, y que tan gran trascendencia devian tenir, en las lletres lo buscá y ¡oh prodigi! escullí per aixó á una dona.

Eixa fou Teresa, Teresa, la mística Doctora, gloria de la Iglesia y de las lletres pátrias, l' arch de bonansa que devia aclarir aquella ne-

BON VIATJE - QUADRO DE G. FARETTO

F. FARETTO

ICONÍSTICA DE LA NATIVITAT — Dibuix de B. Rodrigo

B. Rodrigo

R. Paris

grosa boira, la dolça enamorada de Jesús aquella que oigüé dels mateixos llavis de son Diví Mestre, tan ditjoses paraules que sols pera sentir-les, poch semblan totes las angoixas de la terra «Ya eres mio y yo soy tuyo.»⁽¹⁾

Eixa dona excepcional y de virtut extrema, apesurada de veurer las ofensas que al seu dols Amor se feyan; condolguda dels sufriments de las animas que per tota una eternitat se perdian, com havia tingut á be mostrarli son Diví Senyor, determiná, rublerta de sant amor al proxim, de reformar l'ordre Carmelitana, á qual religió ella pertanyia, y fundar un nou monestir baix la advocació de sant Joseph, del qui sempre fou gran devota, y qual devoció se recomana en gran manera en sos escrits com la recomanava ab sas paraules.

Y era una de las principals reglas de la nova casa, lo pregar á Deu que il·luminés als desditjats que estavan en error, y que donés forsa á las paraules de los qui la combatian. ¡Oh! quin desconsol revelan las de la santa quan mirant com trobar remey á 'eixos mals diu: «Y como me ví mujer y ruin, imposibilitada de aprovechar en lo que yo quisiera en el servicio del Señor, determiné de hacer este poquito!...»⁽²⁾ Y en altre lloch «que hi fa que jo estiga al purgatori fins á lo dia del judici, á falta de oracions per mí, si ab las que faig pels altres puch alcanzar que ells honrin á Deu y logro la salvació, mes que sia de una sola anima.»

Inflamada donchs, de aqueixa caritat que la consumia, y dotada de virtut tanta, y fervorós zel, emprengué á son impuls la obra que devia ser tan agradable á Deu y la que tantas contrarietats li havia de costar: coratjosa y animada, ab humilitat sens límit y ab son bacul á la mà, aná desde aquella hora de poble en poble y de vila en vila, fundant novas casas de oració y penitencia, é imprimint per tot arreu son esperit de amor y caritat, y arreplegant al seu entorn á moltes animas que sentian brotar á son exemple, en los seus pits, la fé, la humilesa, y l'amor de Deu de que tan n'era mestra.

Llavoras brotaren de son cor aquells prehuats llibrets, tots ells una página de amor, de arrobador misticisme, de concepció profunda, de elevat concepte, de dolsura, de sentiment, de galanura de llenguatge y de sencillés encantadora, tots de un bell dir que tan encanta de un sentir que cap l'igual.

Mes qui so jo pera cantar sas llohansas! ¡oh! qui 'l llegeix veu lo que son, jo no puch dirho; sí, qui 'ls llegeix sent subjugat son cor, sa pensa embadalida, extasiada sa anima, y son sér perdut, arrobat y comós de tan gran bellesa.

No es posible per descregut que sigui, que qui haja ullejat aquelles planas de incomparable hermosura, aquell tant *Camino de perfeccion*, ó aquelles divinas *Moradas*, que, segons lo expresat per la mateixa santa al Íltre. señor Yepes, lo mateix Jesús li maná á escriure, que no se senti per ellas sospés y retut, y sino ab las obras, puig la naturalesa es flaca y lo esperit poch esforsat, ab la intenció al menys, no vulga seguir las petjadas de tan gloriosa y seráfica esposa de Cristo.

Totas sas obras, sas constitucions primitivas, lo Llibre de sa vida, los conceptes de diví amor, las fundacions y altres y altres, y sas cartas y sas poesías, son prova ben certa de que lo esperit de Deu brillava en ella.

Aixís ho expressa fray Lluís de Lleó en carta á la superiora y monjas Carmelitas descalsas de Madrid, quant diu: «Que la virtud y santedad de la santa mare Teresa, que veyentla á n'ella li podia ser dubtosa é incerta; en aquella hora

y no veyentla, y veyent sos llibres y las obras de sas mans que son fillas, la te per cosa certa y clara, puig per la virtud que en totes ellas resplandeix, se veu be y seuse engany, la molta gracia que Deu posá en aquella dona.»

Heus aquí perque tingué tan gran trascendencia que era imposible sustraurels á ella; qui no per sos llibres, per sas obras de caritat y amor, qui no per sas obras per sos subjugadors conceptes: fou estrella resplendent que salvá la nostra Espanya.

Deixaume donchs avans de concloure, esclamá ab tot entusiasme, benehida sia la terra que va sostenirla, benehit sia lo sol que va llumernarla, benehida la callada nit que sos sospirs d'amor va aplegarne, benehit lo cel que va acullirla y benehit pera sempre el Senyor Deu que va crearla.

MARÍA DE BELL-LLOCH.

Moyá. Diada de sant Francesch 1882.

FAUST Y ROMEO Y JULIETA

ESTUDI ANALÍTIC COMPARATIU

GOUNOD, per 'ls espanyols profans en música, es sols l'autor del Faust y aixó m'obligará á concretar l'exposició en dos obras, sens dubte las més inspiradas que han sortit de son geni, quals obras, repeteixo, son: *Faust y Romeo y Julieta*.

Com comprendréu, amichs consocis, (i ab greu recansa deixo de fervos menció del bellíssim idili que prengué forma en la inspiració sempre valenta de Frederich Mistral y de la que va servir-se lo geni de Gounod pera teixir delicada corona de margaridoyas posant entre sas fullas y ab gotas de rosada lo nom de *Mireya*.

Escoltéula á la filla de Provensa quan impresionada encara per la declaració que Vicentet la hi féu; tenyint sas galtes lo rubor y sentint en son pit los embats del cor, verge encara de sensacions amorosas, quan canta la téndre romança del segon acte, y sentiréu com repeteix las paraules que 'l desgraciat cistellayre li digué: *Mirella io t' adoro*.

Escoltéula, repeteixo, al primer acte quant canta 'l wals dirigit á una oreneta. Mes semblan sospirs arrancats de las cordas d'una arpa pulsada per mans de verge, que no una melodia nascuda del pensament d'un home.

També es de má de mestre y ¡ab quin gust vos la feria assaborir! la magnífica cansó del *Magali*. Jo que coneix la verdadera popular, y al mateix temps la he sentida cantar per Mistral y Romuieux en la fantástica é histórica montanya de Montserrat, y qu' per lo tant he pogut apreciar las bellesas de la mateixa, vos dich ab tota la sinceritat de la mia anima, que més prefereixo la de Gounod que la popular. Pero també dech dirvos que al posar en música lo conegudíssim poema de Mistral, Gounod respiraba la mateixa atmósfera; veyá 'l mateix cel; sentia 'l suau murmur de l'aygua que moltes vegades guardat havia en son fondo la riallera cara de *Mireya*.

En fi, amichs consocis, ab greu recansa deixo *Mireya* com també 'm reca lo no parlarvos de la gran *Saffo*; de la fantástica y valenta *Nonne sanglante*; de la *Colombe*; de l'òpera més original qu' he vist y de la qual crech puch dir, no hi ha una sola persona no hagi aplaudit la escena y ball de las bacants, de *Philemon y Baucis*; del molt ben pensat y en alguns trossos inspirat *Cinc-Mars*; de la bíblica composició titulada: *Reine de Saba*, y per últim del inspiradíssim *Polyeucte*.

Aném, donchs, al *Faust y Romeo y Julieta*. No hi ha dubte que Gounod, de totes las obras que 'ns ha donat á coneixer, alguna 'n té que no está á la altura de las duas últimas mencionadas. ¿Per qué aixís ha succehit? ¿Per qué la gran inspiració del *Faust* no nos la feu sentir en la *Nonne sanglante*? ¿Per qué la tendresa y al mateix temps lo sentimentalisme d'un cor enamorat com la seva *Julieta*, no 'l deixá traslluhir en *La Colombe*? Se compren.

Gounod, sols en lo que molts hi veuen dificultats invencibles, hi posa son talent y sa voluntat. No poguent lluytar ab forsa, pert l'interés y sols escriu per ganas de ferho. Mes per aixó no cal dir si en totes ellas no s'hi veu la má poderosa del armonista á la que no passa desaparcebut ni 'l mes petit dissenyo: per aixó en totes sas obras s'hi veu, ja sia per l'estil de preparar y fer las cadencias, ja sia per l'estructura rítmica tant

¹⁾ Aquest treball forma part de la interessant conferencia que son autor doná á la *Associació catalanista d'excursions científicas*. (N de la R.)

original de sas melodías, al immortal autor de *Romeo y del Faust*.

¿Es ó se pot considerar com defecte la semblansa de sas obras? ¿Será un defecte que 'l Faust se sembli á *Romeo y Julieta*? No.

Crech que á tals preguntes sols se té que contestar: Que no sols no es un defecte, sino que no fent lo que Gounod ha fet, no 's poden deixá 'ls llibres per no deixar de estudiar.

¿Qué estrany es, donchs, que las obras de Gounod se semblin, si ellas, com duas flors bessonas, un mateix ayre las gronxa y besa; un mateix sol las calenta; una mateixa sava las dona vida y color, y una mateixa rosada las abrillanta!

¿En lo quadro de las *Llansas*, no s'hi veu al instant l'autor de las *Nanas de las Filaneras*, de la *Farga de Vulcano*, no s'hi descubreix al moment lo pintor de Felip IV, al immortal Velazquez? ¿Acás hi haurá qui desconegui un quadro que hagi sortit de la inagotable imaginació de Rúbens? ¿No tenen, acás, un estil especial, un *quid*, diguémo aixís, que fa que tots los quadros del pintor sevillá Esteban Murillo, tinguen daguerreotipada la mística fantasia del autor de las incomparables *Ascensió y Concepció*?

Llegint *Hamlet*, no recordará tothom, per la valentia de sas ideas y per la gegantina concepció del drama, al immortal poeta inglés Shakspeare? Y ¿no 's pot dir lo mateix de las obras de Byron, de Goethe, de Schiller, de Racine, de Lamartine, de Victor Hugo?

Encar n'hi ha més.

Qui háji vist los magnífichs grabats del *Parais perduto*, *La Sagrada Biblia* y 'ls del originalíssim poema del ja citat Goethe, titulat *La Guineu*, ¿qui no hi veurá al instant la desbordada imaginació, la fantasia més febrós del sigle XIX; á Gustavo Doré? ¿Es un defecte? ¿Se 'ls pot dir que sa inspiració va perdent perque sempre s'hi veu lo mateix pinzell, la mateixa ploma, lo mateix buril?

No volia ocupar-me tant extensament de aytal acusació. Pero he cregut convenient apuntar aquesta idea perque per desgracia, molts la usan per rebaixar ja que no 'l poden negar, lo talent, més, lo geni de Cárles Gounod.

Y aném concretantnos á la idea primitiva.

¿Quina de las duas obras de Gounod considero en primer lloch prenentlas armónica y melódicament, *Faust* ó *Romeo y Julieta*?

Sé de sobras, amichs consocis, que ab la resposta que vos vaigá fer, obtindré 'l títol de visionari ó direu que no he vist cap de las duas composicions citadas. No, molt al contrari: dech dirvos que res m'ha ocupat tant al darvos aquesta conferencia com aquestas duas obras en qüestió. He buscat primerament las condicions líricas del drama; he mirat quin de 'ls dos arguments donava més camp per córrer la inspiració sens trabas ni entorpirments; en quin dels dos hi havia més caràcters per presentar, y per fi, en quin dels dos hi havia mes escenas culminants per sortirne victorios lo músich compositor. Y després d'aixó haver fet y haver llegit y rellegit plana per plana abduas obras, m'he format l'idea, m'he convensut de que en *Romeo y Julieta* Gounod hi va estar molt mes inspirat que en lo *Faust*.

Entengues que dich més inspirat, no ni més ni menos músich, ni més ni menos coneixedor dels efectes instrumentals, ni més ni menos acertat en presentar y sostenir los tipos cardinals, los protagonistas de sas obras; com tampoch ni més ni menos religiós en l'una que en l'altre.

No hem de deixar sens consignar que 'ls coneguts libretistas Barbier y Carré, qu' escrigueren la lletra de *Faust* y de *Romeo*, estigueren molt infelissos en lo seu treball, particularment en la última d'aquestas obras, en que s'encarinyaren de tal manera ab los protagonistas, que be pot dirse qu'obligaren á Gounod á ferse un nou argument, arrancant de escenas que haguera corregut languidas, páginas inmortalas pera la seva vida artística. Las condicions líricas del libreto de *Romeo* son malísimas: se pot dir que Barbier y Carré sols sentian simpatias per 'ls dos enamorats y que van obligan á Gounod á fer un duo de cinch actes de duració.

Aném á veureho.

Tan prompte los dos enamorats se conegueren en lo ball de casa Capuleto, tenen un magnífich madrigal á dos véus (duo). Al acte segon, fora una romança de tenor, y 'l curt episodi del choro, es un verdader diálech entre Romeo y Julieta. (Altre duo). Al tercer acte ocupa més de mitj la escena de las esposallas qu' en realitat es un duo intervingut per Fra Llorens. [Lo primer quadro del acte quart lo constituheix lo diálech de Romeo y Julieta en la cambra d'aquesta, (duo). Y per final, l'últim acte es solsament un prolongat duo, ab lo qual se verífica la mort dels dos amants veronesos. Sumadas las diferentas escenas de la obra que 'ns ocupa, veurém que las tres quartas parts están marcadas á duo. Per aixó, repeteixo, Gounod se veje obligat á posar en música un duo qu' té cinch actes de duració.

¹⁾ Vila de la santa. Cap. XXXIX. 14.
²⁾ Camino de perfeccion, cap. 1.

D' aquí, sens dubte, deu naixer l' idea que molts sustentan de que la música peca de mansa y llanguida. Y ara que volant havem passat revista del drama de Shakspeare, nos ocuparem de la mateixa manera del de Goethe.

Comensa 'l primer acte ab un monòlech de Faust que perquè no resultés pesat, Barbier y Carré hi posan uns choros que trauen la monotonia que engendraria la seva duració, choros dels que molt bé Gounod ne tregué 'l partit que tothom sab. Ve 'l duo següent ab Mefistófeles y aquí ja hi intercalan l'aparició de Margarida.

La intervenció de Marta y Mefistófeles en lo tercer acte trau la monotonia y llanguidesa que podia resultar del bellíssim duo del jardí, y allavors los tres protagonistas de l' obra, tots tres tenint ficosos en son pensament distints desitjos, desitjos que trovo ociós dirvosels, segueixen son curs natural donant ab ell marge á un sens fi d' incidents en que lo cómic hi despunta alguna vegada pera donar vida y animació ab intencionada claretat, á aquell quadro de trist final.

Després de 'ls tres protagonistas, Margarida, Faust y Mefistófeles, tenim que posar en primer terme á Valenti y per aquest Barbier y Carré, l' hi donan un quadro que Gounod ab son vigorós geni l' ha immortalisat donant á la mort del germá de Margarida una veritat y bellesa que no estabam acostumats veurer á las taulas.

Lo segon acte res té que 's relacioni ab l' acció principal del drama; y si no fos compost ab l' estil tan animat y ple de detalls, que tant distingeixen á Gounod, seria l' acte més sobrer del libreto.

¿Existeix comparació, després de lo dit, en los dos libretos?

L' arreglo de la primera part del poema de Goethe, fet per Barbier y Carré, ofereix més ample camp per descriurer quadros nous y variats que fan sigui més interessant lo conjunt total de l' ópera.

¿Succeheix lo mateix ab lo *Romeo y Julieta*?

No per cert.

Y ja que habem vist l' inmensa diferencia que existeix de libreto á libreto, passaré per lo que sé y puch, que 's poch per no dirvos gens, á ocupar-me del drama musical.

Dona comens la sinfonia del *Romeo* ab un estil gran, majestuós, rublert de vida, passant després á desarrollá un motiu tendre, senzill y fácil ab un carácter fugat y, si 'm permeteu la paraula, altament científich. Segueix un choro que serveix per preparar al espectador de poder apreciar la lluyta que existia en aquell temps á la ciutat de Verona, lluyta sostinguda per 'ls dos partits ó dos bandos, nominats: capuletos y montescos.

Fet aixó comensa 'l primer acte que si un no sapigués de cert que la música es de Gounod diria que han cambiat l' obra. No es la música del primer acte del *Romeo* d' aquella que fereix directament lo cor; no son sos acorts vaporosos; no son sas melodias pausadas y plenas de llum de lluna escampant per tot indret la flayre de la modesta violeta, no; son sas melodias fáciles, espontáneas, que naixen y 's desarrollan sens esforsá la imaginació ni fatigá l' inteligencia.

Y no es estrany qu' aixis sia.

Gounod prengué de J. Sebastia Bach la incommensurable ciencia y de Mozart la tendresa y l' expressió. Y com que á Sebastia Bach, ja Gounod li dongué provas y provas palpables de haverse apropiat son estil, de possehir sos coneixements armónichs y fuguistas, volgué en *Romeo y Julieta* pagar homenatge al geni dels genis, al músich més músich que s' ha conegut al mon dedicantli tot un acte de sa preciosa obra. Si, apartant dos ó tres pessas en las quals s' hi veu la ma del autor de la *Gallia*, tot lo demás es una verdadera imitació de la música del mestre de Salzbürg del autor de *La flúte enchantée* y del *Envelement au Seraill*. Tot ell nos fa recordá 'l tercer acte de *Don Giovanni*. Y aquesta imitació es feta de ma de mestre; sembla sigui composta á la centuria passada y quant sols se sentia música de Haydn, Mozart y Beethoven.

He dit, deixant á part duas ó tres cosas, y d' aquesta, encar que no me 'n ocupi extensament, tinch que ferne menció. La diabólica balada de la *Reyna Mab* y 'l vals de *Julieta* son las dos cosas notables, es dir, las que sobresurten del estil general del primer acte.

Referent al vals vuy esplicarvos una idea tendre apropiada á aquesta composició, que sentí al any 1873.

Trobávam al Teatro Real de Madrid la nit de la tercera representació de *Romeo*; ple de gom á gom estava la gran sala: no 's sentia ni 'l més petit murmull sino molt sovint los atronadors aplausos ab que 'l públich coronaba las escenas del primer acte. Poch després de la sortida de Julieta (que la feya la senyoreta Sass) comensa 'l vals. Dirvos que obtingué una verdadera ovació y que 's vejé obligada á repetirlo no diré sino la pura veritat. Al acabar-lo per segona vegada sento al meu costat un, que sens dubte devia ser de la meva colla, que diu: Gounod al compondre aquest vals sentiria 'l bressoleig d' un canastell de perlas.

(Seguirá)

MODEST VIDAL.

SORTINT DE LA VEROLA

Avuy ha deixat lo llit
Y tremolenca ha arribat,
Prenent lo bras de sa mare
Fins l' envellutat sofá.
Sa mare la deixa sola
Y ella 's queda suspirant;
Lo sol entra dins la cambra
Pe 'l finestró mitj tancat,
Y las cortinas vermellas
Vessan un color de sang,
Sobre 'l vestit de la noya
Y en l' alfombra de retalls.
Entre las sombras s' amaga
Avergonyit lo mirall,
Ab lo cual tantas vegadas
S' habia ella aconsellat;
Prou l' hi deya si las flors
Esquyan bé en lo seu cap,
Y al reflectirla mitx nua
Un dia sortint d' un ball
De goig y orgull l' encenia
Al contarli la vritat.
¡Quántas vegadas, maligne
Somris dintre ell ensejá
Y ab sa ajuda va compondre
Miradas qu' eran mortals!
Avuy te por d' ell, no gosa
Apartarse del sofá,
Y lo mirall se contempla
De lluny, tot llágrimejant.
Lo desitx que l' atormenta
L' empeny envers lo cristall,
Y sent de son cor dintre
Retrunyir d' un modo estrany,
Los cruixits de la xicranda
Que fa de march al mirall.
Per fi arriba estemordida
Ab l' ajuda de las mans
Y lliscant sobre l' alfombra,
A posarse al seu devant,
Tremolant com lo culpable
Quan del jutge está devant
Sensa sentirse ab prou forsas
Per mantenir alt lo cap.
Per fi l' alsa y dins d' un nuvol
S' amagan del sol los raigs
Y en las sombras fosforeixen
Los repugnants ulls d' un gat;
Y allá en lo fondo contempla,
Ab lo cor tot plé d' esglay,
L' imatge casi esborrada
D' una hermosura qu' ha estat.
Los seus ulls sense cap brillo,
Veu, com dos cristalls glassats,
Enfonsats dintre son rostre
Com lo mateix marbre blanch,
Tapan son front negres rissos
De cabells tots esbullats
Y no troba, compungida,
Quan ho busca ab dols afany
Ni en las sevas galtes rosas
Ni en los seus llabis corals.
Dessobre sa pell nevada
Un munt de clotets hi há,
Com en l' estens camp de neu
Per hont brincan, tot xiulant,
La volejada d' aucells
Qu' anyoran l' istiu passat,
O com en lo pá de bresca
Dins lo buch apilonat.
S' estremeix horrorisada
Y arrenca en crit esglayat
Mientras lo rostre de cera
Corre á taparse ab las mans
Que 's amaran en las llágrimas
Rodolantas cara avall.
Plora, plora, més recordat
Pobreta, qu' aquest mirall
Que ab los teus singlots entelas
Te diu avuy la vritat
Com lo jorn en que t' hi veres
Mitx nua, sortint del ball.

FREDERICH RAHOLA.

LA ESCULPTURA

SE diu que 'ls egipcis van esser molt apassionats á tot lo gran y gigantesch, lo qual sembla demostrat en los moniments aixecats per Sesóstris; donchs, segons l' historia, feu aquet rey que 's col-loqués sa estatua y la de la

reyna sa esposa devant lo temple de Vulcá, y cap d' ellas tenia menys de quaranta cinch pams d' alsada. També 's troba en alguns historiadors que las quatre estátuas de sos quatre fills eran de trenta pams, y, com la dels pares, de una sola pessa.

Climent Aleixandri, esmentant á altres autors, conta que Sesóstris encarregá á un hábil escultor una estatua d' Ossiris, feta de tots los metalls y de totas las pedras preciosas que llavors se coneixian; y l' obra estava ademés perfumada per lo mateix aroma ab que fou embalsamat lo cos de Ossiris.

Pochs datos tenim del estat de la escultura á l' Assia per aquells temps. Los israelitas fundiren lo bedell d' or: Moisés posá als costats del arca de l' Aliansa dos querubins d' or: Homer parla d' una estatua de Minerva molt estimada entre 'ls troyans: lo mateix autor diu que 'n lo palau d' Alcinoó hi havia estátuas d' or, que representavan joves ab atxas en las mans, y encara en los temps de Pausanias se veyá en Argos un Júpiter de fusta que segons sembla, fou trovat en lo palau de Priamo despres de vensuda Troya.

Res nos diu Moisés de la forma dels dos querubins del arca, solsament se sab que tenian las alas escampadas y tots dos en una mateixa posició. Poch se pot dir també de la forma del bedell d' or, encar que 's creu ab fonament qu' aquell ídol se semblava molt al bou Apis, tant celebrat entre 'ls egipcis, lo qual, segons alguns crehuen, tenia, á excepció de la testa, formas d' home. Respecte á la estatua de Minerva, de que 's parla en la Iliada, no la descriu Homer, ni diu de qué era feta, encare que 's presum qu' havian representat á dita deesa sentada, perque Homer parla de las damas troyanas qu' anavan en cerimonia á passarli un vel damunt los genolls. Per lo que pertoca al Júpiter del palau Priamo, Pausanias, que l' havia vist, tampoch la descriu, contentantse ab fer veure que tenia tres ulls, un d' ells en mig lo front.

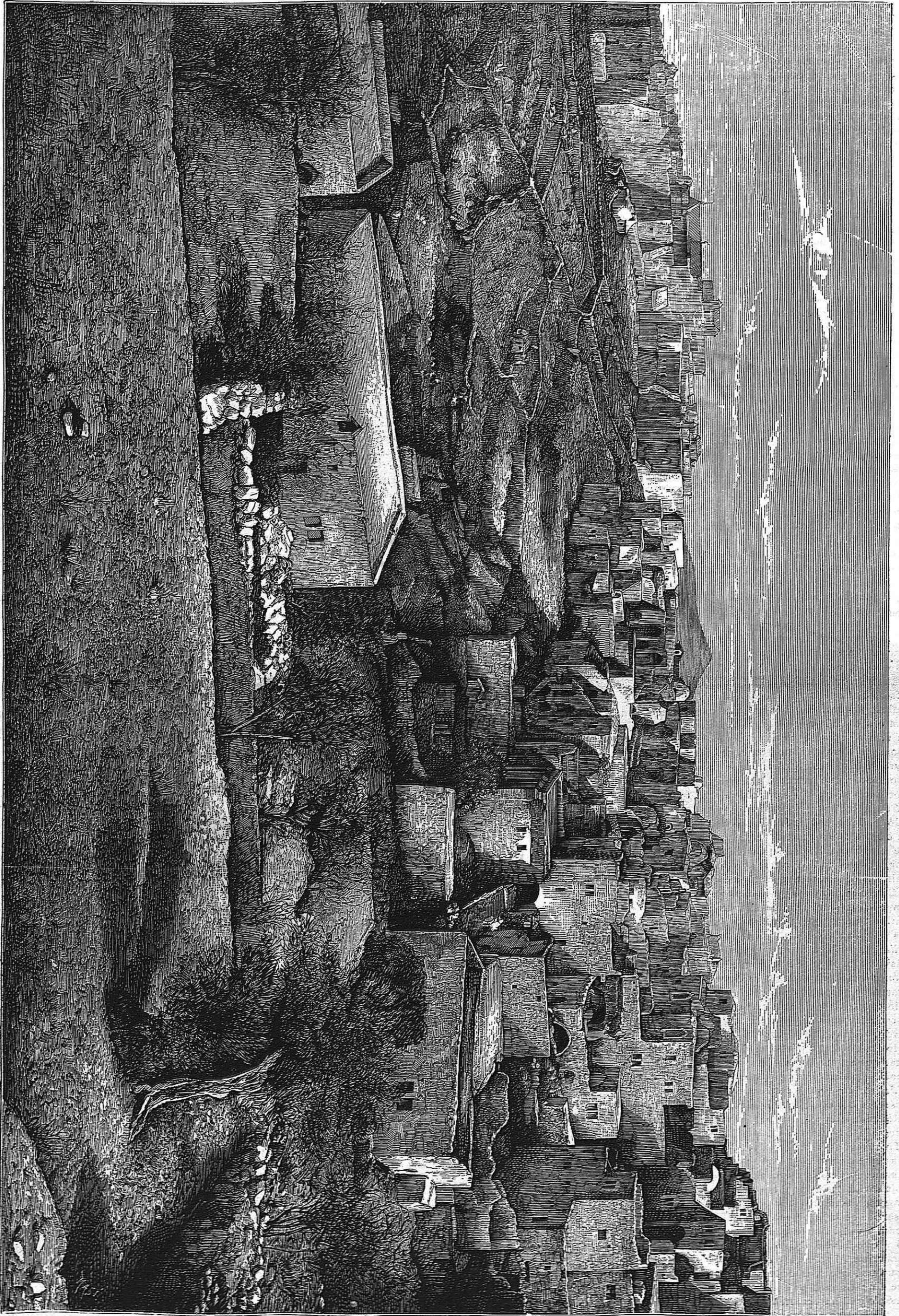
Escriptors molt erudits en antiguitats diuen que totas aquellas obras debian esser molt imperfectas; y es mes que verossimil, per altra part, que l' estatua de Minerva de que parla Homer seria lo Palladium, simulacre que, segons Apolodoro, estava executat per l' estil de las estátuas egipcias, juntadas las camas y 'ls peus, sens actitud, sens moviment.

En l' art de treballar los metalls en lo que pertany á la escultura, se sab per los llibres sants qu' al sortir del Egipte los israelitas s' enportaren alguns vasos d' or y d' argent dels egipcis, y Homer en l' Odisea fa menció de alguns regalos qu' havia rebut Menelao del mateix pais. Consistian aquests en algunas obras de metalls preciosos, en qual assumpto y execució era necessari tenir intel·ligencia y enginy. Lo rey de Tébas doná á Menelao dos grans barrils d' argent, y dos hermosos tritons d' or. Alcandra, dona d' est rey, regalá á Elena una filosa d' or y un bonich cistell d' argent.

A l' Assia se treballavan los metalls ab art; la major part de las obras de metall de que fa menció Homer, eran procedents d' aquells paissos. Aquet poeta, fa també menció d' armaduras, de copas, de vasos. Herodot dona sempre als asiáticos armas molt mes ricas y mellor adornadas que las dels grechs. Las de Glauco y altres molts capitans del exercit de Troya eran d' or; y lo cuydado que te lo poeta d' enlayrar aquestas circunstancias, al mateix temps que prova lo luxu y l' opulencia dels asiáticos, demostra sos coneixements en l' art.

FRANCESCH FAYOS.

Barcelona, 1882.

VISTA DE BETHLEEM — DIBUJO DE R. VILLAZQUEZ

REVISTA DE TEATRES

TEATRE CATALÀ

Lo Timbal del Bruch, drama en quatre actes y en vers d' en Frederich Soler.

La millor prova de que la última producció del autor de *Las joyas de la Roser* es una obra que s' aisa sobre 'l nivell de lo vulgar, es la divergencia de parers á que ha donat ocasió segons las escolas y la manera de ser dels que han volgut evaluarla.

Précindint de agenas opinions anem á considerarla nosaltres, y en veritat que cap passió amiga ni enemiga guiará nostra ploma; ressenyarem tan sols l' impressió que reberem y d' ella deduirem una crítica desapassionada y justa.

Lo que tot d' una apareix á nostre vista donantnos pauta pera ficar la atenció en la citada obra, es la sorpresa que han rebut alguns al veurer que avuy, que ja van donadas prop de una dotzena de audicions d' ella, se contan casi per plens las entradas que lo anunci de *Lo timbal del Bruch* ha portat al Teatre Romea.

A nosaltres no nos ha sorprés en lo més mínim.

¿Y com no? ¿Donchs qué? Per ventura se fan impunement en art dos actes magnífichs pera que pugan dos inferiors que 'ls segueixen destruir l' obra admirable que durant duas horas llargas han tingut en suspens á tot un públich?

No certament.

L' impressió desfavorable en la primera representació de 'ls actes tercer y quart no podian ni debian llenyar al fons del olvit una obra qu' es, en nos-

B. ANGEL MASSANET

tre concepte, si be defectuosa, una de las més extraordinarias que han sortit de la ploma del més popular dels autors dramátichs. Un apreciable colega que no es dels que més suaument critican las obras artísticas, va dir que *Lo timbal del Bruch*, tiene magnificencia de estro poético, y en veritat que no sabriam pas trovar paraulas que més apropiadament espresessen la qualitat que més avalora l' obra del autor de las *Euras del mas*.

La idilica senzillesa de aquell primer acte, pera significarla á nostres lectors bastará dirlos que essent extensíssim, son lo més cinch ó sis escenas, pot donar una idea de la sobrietat ab que está concebuda la seva trama. Los caràcters apareixent franchs, sencers, y sens la més petita nebulositat que puga enfosquir los naturals perfils y las afligranadas bellas que 'ls conforman, la divagació superbament poética ab que expresa lo seu dolor lo pobre Joseph Maria; lo cinisme delicadament cobert ab apariencia de pur sentimentalisme ab que l' hereu Segimon se vol guanyar lo cor de la que l' hi ha de donar las sevas riquesas donantli la filla; la grandesa ab que lo francés Lluís ven á son mateix amparador y la magnitud de l' alé que representa lo haber lograt que dintre de aquella situació no resultés anti-pátich lo jove francés, son prendas totes de prou valia pera donar á un acte la patent de espléndit, ja que no la de perfecte, per algunas petitas equivocacions que afortunadament vejem corretjidas en la segona audició. Lo segon acte mostra encara resabis de son antecesor y en rés desmereix de éll. L' acció 's va desarrollant imponenta y senzilla y acaba l' acte ab un efecte de bona lley, arrencador d' un

LA RATA — QUADRO DE MME. ANTIGNA

de aquells aplausos generals que no fallarà de segur en totes las representacions de la obra. Una observació se 'ns ocorregué acabat lo segon acte, y es que lo defecte històric que conté, es sens cap mena de dubte la font de grandesa de concepció que la obra respira. Y dihem defecte històric ó error, si be més sento aquesta última qualificació per l' esmentada tara, porque tothom sab y no creyem que l' autor puga ignorarho, que 'n aquell primer temps de la guerra no cabia en lo humá, ni era posible lo pensar que en Catalunya se pogués amparar á un francés ab tanta clemencia. Las salvetats y exepcions que l' autor posa en loca de sos personatjes, suavisan lo defecte, pero de segur que es aquest lo punt capital en lo qual flaqueja lo drama. Aixó no obstant, com ja avans havem dit precisament, en aquesta tara s' asenta la grandesa y magnitud de l' obra. Sustituhir lo qu' es verament per lo que deuria ser si l' home tingué la fortalesa dels sants, sempre será lloable y donará resultats grandiosos y aplausos tan forts y nutrits com los que coronan aquella quarteta que diu:

«Amor que en un tots confosa
y tots los límits traspassa,
l' amor de uní en una rassa
y totes las rasses del mon.

Entrant are en lo capítol de cárrechs, debem dir que no 'ns plau que l' hereu Segimon cambihi en lo tercer acte sos instints egoístas per l' amorós sentiment que 'l porta á dar una tombada tan radical á lo seu caràcter.

No passa aixís ab lo vell Onofre, aquest se sosté íntegro en tot lo drama y éll es qui sosté lo segon acte en la ben trevallada escena en que amenassa á Segimon per lo cas de que vulga fer cap mal á la seva estimada púbblica. Lo final de aquest acte es gros y l' haver arribat á l' expansió que ell dona, compensa al públich de las escabrositats que puga haver trovat per arribarhi.

Lo quart acte ja va millor; l' enjoyan hermosos conceptes poètics y algun parlament que, com los dels dos primers actes, arrencan llarchs aplausos y cridaments á las taulas.

Aixó no obstant, nosaltres creyem que no están los dos últims actes á la altura dels dos primers. En lo que están iguals tots es en la aflluencia de rica y vigorosa versificació que 'ls vesteix, essent aquesta qualitat la millor qualitat que pot ostentar l' obra.

Perque la idea de que 'ls bons dramàtics no espresan sos sentiments en llargos y abundosas tiradas de versos es absolutament equivocada, vejes sinó lo inmortel Skaspeare quan s' expresa en l' *Otelo*, al creures enganyat per Desdémona y vejes lo príncep de Dinamarca quina llargaria de pensaments necessita per expresar la lluyta de passions y efectes que li destrossan la ànima.

Tant no flaqueja en aquesta part *Lo timbal del Bruch*, que precisament los dos primers actes, que son aquells en que més abundan las tiradas de versos, son los més perfectes y acabats del drama.

En suma, lo llorejat poeta conta ab un nou triunfo y no dubtem que creixent com creix en cada representació l' éxit de *Lo timbal del Bruch*, aquesta obra está destinada á ser una de las que més honra y profit puguin dar al afortunat poeta.

L' obra está ben posada en escena.

L' execució es bona, ab lleujeras escepcions.

Lo senyor Fontova está inimitable. Lo senyor Soler té ocasió en aquesta obra de posarse á gran altura si vol dar color y vida á lo seu paper; deuria procurarho porque 'l té ben comprés, está en caixa y lo dia que logri donarhi fors creyem que será un de sos millors éxits. Lo senyor Goula, está inimitable en lo primer y segon acte, decayent després, sens dubte á causa de l' índole del paper que representa. Los demás actors no fan més que secundar als altres en lo desempeñy de l' obra, que proporciona y proporcionarà honra y profit á la empresa del Teatre Catalá.

TEATRE PRINCIPAL

Suspesas temporalment las funcions de ópera lleujera en las quals se distingeixen notablement la tiple Fiorio y lo baix Césari, ha debutat la companyia de declamació italiana, per exhibir la aventajada nena Gemma Cuniberti.

Aquesta actriu en miniatura conta ab grans facultats per lo difícil art á que la dedican, lluytant empero ab grossos inconvenients com son la edat, la veu infantil, gens apropósit per fer las inflexions que reclama l' art declamatori, y la figura, ó mellor la fesomia que no logra agradar á tothom.

La mena de produccions en las quals deu pendre part tenen generalment poch interés y escassa trama, lo que fa que lo públich sols admiri la precocitat de la nena Cuniberti, la qual es cada dia aplaudida en lo degá de nostres coliseus.

Lo resto de la companyia sols es regular, debent fer particular menció de l' actriu Cuniberti (A.) y especialment de l' actor genèric Luciano Cuniberti.

Ab tot, aghrim al empresari senyor Brugada lo habernos portat aquesta notabilitat á Barcelona.

LICEO

Demá, dia 16, deu obrirse de nou lo gran teatro al frente del qual se trova l' inteligent y actiu empresari senyor Bernis, del qual esperem grans aconteixements musicals.

A pesar del curt temps de que ha disposat per formar companyia ha portat notables artistas, tals com la Cepeda y l' Stagno, ja coneguts del públich, y la contralt Mariani, que logra gran fama en lo mon artístich.

La companyia debuta ab la nova ópera de Donizetti, *Il duca d' Alba*, y próximament s' estrenará *La Gioconda*.

Desitjem á la nova empresa las satisfaccions á mesura de sos desitjos.

BON RETIRO

Seria llarch anomenar la llista de artistas, ó millor, cantants que continuament debutan en aquest teatro estivench, en lo qual l' ópera que ha tingut més éxit y més justa interpretació, ha estat *Lo Fra-Diavolo*.

CIRCO

En aquest teatro está en ensaig una sarsuela en 3 actes, original del distingit poeta don Joseph Feliu y Codina, y música del inspirat mestre don Cosme Ribera. Molt nos prometem de tan acreditats autors.

JOSEPH M. PASQUAL.

EXM. SR. D. EVARISTO ARNÚS

LA presentació de D. Evaristo Arnús als lectors de LA IL·LUSTRACIÓ CATALANA es completament ociosa. No hi ha á Barcelona qui no coneixi al opulent banquer qual retrato va en la primera plana d' aquest número. No obstant y ser cuantiosíssima sa fortuna no hauria vingut lo senyor Arnús á figurar en la galeria de notabilitats de nostre periodich, sino hagués passat de ser un Cresso mes ó menos vulgar á qui lo continuat tracte ab los milions, hagues anulat per complet en son cor los mes nobles sentiments.

De tals tipos ne coneixem no pochs y per aixó nos creyem poder afirmar ab alguna autoritat que l' senyor Arnús no se 'ls hi sembla en poch ni en molt. Lo entusiasme que dit senyor sent per l' art se mostra de tot punt evident en lo magnífich temple que va dedicarli ab lo nom de Teatro líric; de sa honrada manera de procedir en lo negoci ne poden donar fé quants han tingut ocasió de tractarlo en aquest concepte; y de las llágrimas qu' aixugat lo bondados caràcter del senyor Arnús també no serian pochs los que 'n podrien informar. La biografía de tan acaudalat capitalista ha de ser ben curta. No representa altra cosa que l' poder d' una inteligencia especial pera l' negoci, agermanada ab una honradez irreprotxable, pera conseguir una fortuna considerable.

D. Evaristo Arnús nasqué en Barcelona en 1820 fent los seus primers estudis en las escolas gratuïtas dels Pares escolapis; fins á 1841 fou procurador amanuense, en qual época rebé l' nomenament d' ajudant arxiver del Ajuntament de Barcelona ab lo trist motiu de la mort del seu estimat pare, que fou també una persona d' envejables qualitats.

Incorporat á la Milicia nacional, en classe d' ajudant prestá senyalats serveys á la causa de la llibertat no ménos qu' á la del ordre qu' en las difícils circumstancias d' aquells temps anavan algun tant divorciats.

Habent fet práctica de Corredor Real de Cambis ingressá en aquest distingit cos en l' any 1846. Desde llavors comensá á tenir participació directa en la fundació de societats de crédito y utilitat pública, essent algunas las institucions financieras que al senyor Arnús deuen sa existencia ja que sens dubte no s' haurian portat á cap á no ser las innegables con-

dicions de activitat, inteligencia y honradesa que son las que 's destacan en la fesomia moral del opulent capitalista. Lo Banch Hispano-Colonial y l' Casino Mercantil adveran d' un modo eloqüent quan fructuosa fou pera ditas societats la participació del senyor Arnús en sos assumptos; lo primer d' aquests establiments ab lo patriotich objecte de sos operacions y ab la elevada cotisació qu' han alcanstat sos titols y lo segon ab lo magnífich edifici qu' está aixecant de peu pera local de la societat y qu' es ben cert qu' á no ser la poderosa iniciativa del senyor Arnús, desde la presidencia de la Societat constructora del Bolsin, encara hauriam passat molts anys sense que lo projecte hagues deixat de ser tal. Aixís degué comprendreho la Junta del Cassino que va nomenarlo President honorari perpetuo.

Igualment ha format part de la Junta de Govern del Colegi de Corredors com també de la Diputació Provincial de Barcelona, representant en distintas ocasions al districte de Badalona. Actualment es senador del Regne y encara qu' apareixi elegit per lo partit constitucional, nosaltres tenim la convicció de que entre sos electors se trobavan molts que no simpatizavan poch ni molt ab l' actual situació. Basta coneixer personalment á D. Evaristo, com l' hi diuen la generalitat de las personas, pera sentirse atret per ell d' un modo irresistible. Tractanse de que Barcelona estigues representada en lo Senat per una persona digníssima, certament que l' senyor Arnús estava perfectament indicat. Per aixó estem en la convicció de que habian de votarlo desde 'ls defensors del pacte sinalagmàtic fins als que se senten mes refractaris á tot lo que vulga dir expansió y moviment polítichs, ab tots los seus matisos intermedis. En 1868 fou agraciado ab una encomienda de Carlos III y en 1877 ab la gran creu d' Isabel la Católica.

Tothom sab qu' es lo propietari del Teatro Líric, sumptuos colisseu que están en lo cas d' envejar á Barcelona, fins las ciutats més renomadas d' Europa. Los amants del art no podran may olvidar que sa elegantíssima sala fou inaugurada per la batuta del gran Massenet y que en ella deixá sentirse la mágica pulsació que sab comunicar á las teclas del piano lo geni del célebre Saint Saens.

No es menos l' amor qu' á las altres arts porta lo senyor Arnús. No son pocas las obras de pintura y escultura qu' adquireix anualment de nostres artistas y que proclaman per altra part una intuició artística poderosa que logra manifestarse á despit de la vida prosaica y absorvent dels milions. Gracias á sa generositat un artista tan conegut á Barcelona com lo distingit aquarelista Alorda, está perfeccionant los seus estudis en la capital de Italia.

També protegeix lo senyor Arnús á las lletres catalanas, y en varias ocasions ha oferit valiosas joyas pera ser adjudicadas en nostres certámens á composicions escrites en catalá.

Tal es encara que resumidament lo senyor D. Evaristo Arnús.

B. AMIGÓ.

COMISSIÓ GENERAL EXECUTIVA DEL MONUMENT Á COLON

Acordat per aquesta Comissió procedir á concurs públich pera la realisació de las principals obras escultóricas del monument que s' está erigint en aquesta Ciutat á la memoria de Cristófol Colon, se convoca á tots los escultors espanyols pera que ab subjecció á las bases del present programa procedescan á la execució de bocetos dels grupos, estátuas y baixos relleus que s' indican, los quals á judici del jurat obtindrán las recompensas següents:

Diploma d'honor é indemnificació consistent en la quantitat de 250 pessetas.—Se concedirà al autor dels dos millors bocetos de lleons heràldics, executats conforme als dissenys senyalats en lo projecte arquitectònic de núms. 1 y 2, quals modelos definitius deurán presentarse en guix ó fusta y en condicions propies pera sa fundició en ferro, subjectantse en sa base ó plinto á las dimensions de 1'40 metros d'amplada per 3'00 metros de llarch y sent son preu en presupost de 2,000 pessetas cada un.

Diploma d'honor é indemnificació consistent en la quantitat de 250 pessetas.—Se concedirà al autor dels dos millors bocetos de baixos relleus representant dos dels assumptos històrics següents: Primer Presentació de Cristófol Colon en la Cort dels Reys Catòlics en Córdoba dos anys després de sa vinguda á Espanya.—Segon Embarch de Colon en lo port de Palos en 3 d'Agost de 1492.—Tercer Cristófol Colon en l'acte de trepitjar la terra descuberta.—Quart Rebuja del immortal genovés en la ciutat de Barcelona pe'ls Reys Catòlics en la tornada de sa primera expedició; quals obras de un metro d'alsada per 4'15 mets. llargada deurán ser definitivament executadas en pedra dura d'Alicant sent son preu en presupost de 1250 pessetas cada un.

Diploma d'honor é indemnificació consistent en la quantitat de 300 pessetas.—Se concedirà al millor boceto de cada una de las estatuas en posició sentada representant á Catalunya, Castella, Aragó y Lleó, quals obras de 3'40 metros d'alsada deurán ser definitivament executadas en pedra dura d'Alicant, subjectantse en sa base ó plinto á las dimensions de 1'40 metros de ample per 2'40 llarch, sent lo preu en pressupost de 4000 pessetas cada una.

Diploma d'honor é indemnificació consistent en la quantitat d'400 pessetas.—Se concedirà al autor del millor boceto de cada un dels grups que simbolisen: Primer lo triomph de la civilització en América personificat pe' l venerable monjo Bernat Boil.—Segon La cooperació de la ciencia en lo descubrimient d'América personificat pe' l sabi astrònom catalá Ferrer de Blanes.—Tercer Lo poderio espanyol en América representat pe' l capitá don Pere de Margarit.—Quart L'auxili material prestat pe' l regne d'Aragó al descubrimient d'América personificat pe' l escribá D. Lluís de Santàngel; quals obras de 3 metros d'alsada deurán ser definitivament executadas en pedra dura d'Alicant subjectantse en sa base ó plinto á las dimensions de 1'25 metros d'amplada per 1'80 metros llarch y sent lo preu en pressupost de 7000 pessetas cada un.

Diploma d'honor é indemnificació consistent en la quantitat de 500 pessetas.—Se concedirà al millor boceto d'estatua terminal ó remat del monument representant á Cristófol Colon, qual modelo definitiu de 5'20 metros d'alsada deurá presentarse en fusta y en condicions propies pera sa fundició en ferro ó bronze, subjectantse en sa base ó plinto á las dimensions de 1'75 metros quadrats y sent lo preu en pressupost de 12500 pessetas.

CONDICIONS

1.ª Los bocetos deurán presentarse en guix ó terra cuyta acompanyats d'un plech clos que contindrà l nom de son autor y un lema igual al de l'obra presentada, advertint que l tamany del busto no podrà ser menor de 0'80 metros en los grups, estatuas y lleons heràldics, fixantse l de 0'50 metros pera 'ls baixos relleus y l de 1 metro pera l de l'estatua terminal del monument.

2.ª Los bocetos deurán ser presentats fins á las 12 del dia 30 d'Abril del any vinent en lo lloch que anticipada y públicament designará aquesta Comissió, corrent á càrrech dels artistes concurrents al certámen la presentació dels sustentáculs necessaris pera la deguda colocació de sas obras.

3.ª Terminat lo plasso d'admissió los bocetos presentats s'exposarán al públich per espay de 15 dias quedant somesos al judici y decisió d'un Jurat.

4.ª Al endemá de la terminació del concurs y presentació de las obras se constituirá la Comissió central executiva del monument á fi de procedir al nomenament del Jurat, que s'compondrá del Exm. Sr. Alcalde Constitucional President, de dos individus de la Comissió, del arquitecte autor del monument y dos artistes elegits per la mateixa. En lo mateix dia 'ls autors de las obras presentadas al concurs per ells mateixos ó per medi de sos delegats y previa la presentació del corresponent rebut nombrarán en votació secreta tres individus qu'entrarán á formar part del Jurat.

5.ª Aquest será convocat per son President dins dels tres dias immediats á son nomenament venint obligat á donar son fallo per tots los 30 dias després de sa constitució.

6.ª Los bocetos premiats quedarán de propietat exclusiva y perpetua de la Comissió y 'ls demás serán retornats als seus autors mediant la presentació del rebut que se 'ls hi haurá donat á sa entrega.

7.ª Durant lo curs de l'execució dels modelos de las obras premiadas la Comissió se reserva l dret d'inspecció,

que será confiada als individus qu'ella delegue y al autor del projecte del monument.

8.ª Un contracte especial fixará las condicions y demás formalitats que s'establescan pera l'ordenada execució de las obras objecte d'aquest concurs.

9.ª L'execució de las estatuas qu'han de treballarse en pedra se realitzarà precisament en los locals que aquesta Comissió establirà en lloch immediat al monument ó en cas contrari correrán á càrrech del artista los gastos de transport fins al lloch mencionat, fentse responsable de las averias que poguessen succehir.

10.ª En cas de que l Jurat declarés desert algun ó alguns dels premis establerts en lo present programa, la Comissió s reserva l dret d'obrar segons crega oportú.

Casas Consistorials de Barcelona 1.ª Desembre de 1882.—L'Alcalde Constitucional President, Francisco de P. Rius y Taulet.—Lo Secretari General, Carlos Pirozini y Martí.

BELLAS ARTS

Ignorancia 's titula una hermosa estatua del senyor Font exposada en la galeria Parés. A la correcció y bellesa de sas ratllas s'hi agermana la encantadora sobrietat at que está simbolizada aquesta.

La *Festa de bodas*, quadro del pintor valenciá Sr. Cuntanda, es una altre de las obras que en la mateixa galeria se recomanam. Aquest autor pinta ab rara delicadesa y gran púcritut de toch; y tals qualitats brillan en gran escala en aqueix cuadro. Los grups están ben disposats, especialment lo de la esquerra, y magistralment pintats; empero deixan veure que l'artista ha pintat ab la mateixa suma de detalls los de l'últim terme que los del primer, així es que totes las figuras tenen igual valor y l quadro manca de perspectiva. Excepció feta de tal defecte y de la poca forsa de las mitxas tintas, lo quadro es una verdadera joia.

Del Sr. Pahisa es un paisatge que 's recomana per la bellesa d'un cel pur y transparent y per la intensitat de la llum, empero es una mica flach en sas sombras y debil de colorit en alguns fragments.

Lo Sr. J. Masriera té també una obra de aquest género, notable com totes las sevas; no obstant, no deixa satisfet del tot, donat lo punt de vista que va elegit lo pintor; així es que aquesta obra podria dividir-se ab facilitat en dos distints quadros, sense que en cap d'ells si troves á faltar la unitat. La factura de aqueixa tela es acromada.

Fabrés ha exposat dos estudis á la ploma dels quals sols nos plau lo que representa una monja estesa en un tablado. La Cleopatra nos sembla molt inferior, y al través de la execució per demás desenfadada no hi sabem concebir la hermosa egipcia en aquella figura horrible y en aquell rostre descompost. Mereix los majors elogis lo magnífich quadro á la aiguada que representa una circassiana, en la que lo que menos nos agrada es la actitud de la figura.

Altres treballs s'han exposat en la ja mentada galeria, com son bustos de barro, dels que avuy s'en fá tant abus, y quadros de secundari valor, motiu per lo qual posem punt final á eix inventari.—F. B.

NOVAS

Ab ocasió de las festas de Santa Creu tindrà lloch á Figueras un certámen coral pera premiar al autor ampurdanés que haje compost millor choro á veus solas, sobre la lletra de la poesia *La Fira de Santa Creu*, que 's posa á disposició dels que la solliciten, dirigitse á tal objecte á don Francisco Bonet, carrer de Vilafant, Figueras. A més del premi, consistent en una lápida de márbre y un centre format per los atributs de la música del país, podrà concedirse un accésit, que será una paleta artística, á la composició que segueix en mérit á la guanyadora del premi. Los treballs deurán dirigitse á don Francisco Bonet, carrer de Vilafant, admetentse fins lo dia 31 de Desembre, debent los autors inclourer ab la composició, que en cap manera podrà anar firmada, un plech tancat contenint son nom, y en qual sobre figurará lo títol y lema de son respectiu treball. La festa de repartició de distincions, tindrà lloch lo dia 6 de Maig del any vinent y en ella s'executará la composició que haja guanyat lo premi, reservantse la Comissió organitzadora la facultat de fer interpretar igualment la que haje obtingut accésit. Lo Jurat encarregat de jutjar los treballs presentats, lo forman los senyors don Fermí Alvarez, don Joseph M.ª Arteaga, don Bonaventura Frigola, don Claudi Martínez é Imbert y don Felip Pedrell.

Los senyors don Francisco Barado y don Joan Génova, distingits oficials del arma de infanteria y autors de l'excelent obra *Las armas portátiles de fuego*, han sigut proposats á S. M. pera lo grau de capitá, després d'un favorabilíssim informe que de dita obra han fet los més

alts cossos consultius. Los felicitem per tan merescuda recompensa y molt particularment al senyor Barado, á qui tenim lo gust de comptar com á company de redacció.

En la nit del 12 del corrent, tingué lloch la junta general convocada en la Associació Catalanista d'excursions científicas, pera la renovació dels carrecs que debian resultar vacants en la directiva, quedant elegits vocals los senyors don Joseph M.ª Valls y Vicens, don Heribert Barallat, don César August Torras y don Antoni Massó; y secretari primer don Lluís M.ª Soler. Pròximament será convocada nova junta pera cubrir la vacant que resulta del carrech de secretari segon.

La Real Academia de Bonas Lletres ha elegit pera constituir la Junta Directiva durant lo próxim bieni, als senyors següents: D. Joaquim Rubió y Ors, president; don Ramon de Ciscar, vice-president; don Joseph Balari y Jovany, secretari primer; don Francisco Maspons y Labrós, secretario segon; don Andreu Balaguer y Merino, arxiver y bibliotecari; don Joseph Flaquer y Fraisse, tesorero, y don Felip Bertran de Amat, contador.

LLIBRES REBUTS

MONUMENTO Á CRISTÓBAL COLON. Proyecto del arquitecto D. C. Buigas y Monrabá.

Ab aquest títol ha publicat lo senyor Buigas la memoria del projecte que l'hi fou premiat en lo concurs celebrat al efecte y qual realització no 's deu demorar després d'haber-se posat la primera pedra del monument; ab tan aparatosas cerimonias. Tots quants tingueren ocasió d'examinar los dos projectes que en definitiva van venir á disputarse l premi, saben ab quina justicia fou escullit pera tal distinció, lo que portava per lema *Honrando á Colon, Cataluña honra á sus hijos predilectos*, tema que dista molt de poder justificarse. La memoria acompanyatoria de dit projecte, que en espléndida edició y acompanyada de duas láminas heliogràficas acaba de publicar lo jove arquitecte senyor Buigas, es un conciensut treball suficient pera deixar del tot motivada la manera com procedí lo seu autor al dissenyar lo seu projecte, y baix aquest concepte pot ben dirse que mereixia los honors de la publicació.

ALMANAQUE ILUSTRADO DE LA MOSCA ROJA PARA 1883.

L'intelligent editor d'aquest periódich ha publicat un almanach, en lo que, com es de costum en semblants obras, la part d'almanach es sols un pretext pera oferir al públich una colecció de quentos, xistes, anécdotes y poesias satiricas, ilustrats ab dibuixos més ó menos recomenables. Lo *Almanaque de la Mosca roja* es notable per aquest concepte; conté numerosas ilustracions al cromo, degudas á reputats artistes y un text excelent en que ab forma humorística se fan finíssimas alusions á la política contemporánea.

Aquest almanach, de forma *in folio*, se ven al preu de una pesseta en totes las llibrerias.

LA PROSTITUCION EN LA CIUDAD DE BARCELONA, por don Prudencio Sereñana y Partagas.

En un llibre de 242 planas esmeradament imprés, tracta l senyor Sereñana l espinosa qüestió que s'indica en lo títol de l'obra, ocupantse llargament en la primera part de l' historia de la prostitució en l'antigüetat, y fent seguidament una exposició de las lleys que pera regularizar aquell immoral comer han posat en vigor los varis governs d'Europa y d'América. Consagra l autor un llarch capítol á la prostitució en Espanya y particularment en Barcelona, y termina la obra ab un projecte de Reglament pera l'Higiene especial de nostra ciutat, en lo qual demostra l senyor Sereñana possehir extensos coneixements sobre la materia. L'obra va precedida d'una *carta-prólech* del distingit professor de nostra escola de Medicina, doctor Giné y Partagas, treball escrit ab la correcció y elegancia d'estil á que 'ns té acostumats lo erudit é incansable catedrático de Clínica quirúrgica.—Se ven aquest llibre al preu de 4 pessetas en las principals llibrerias.

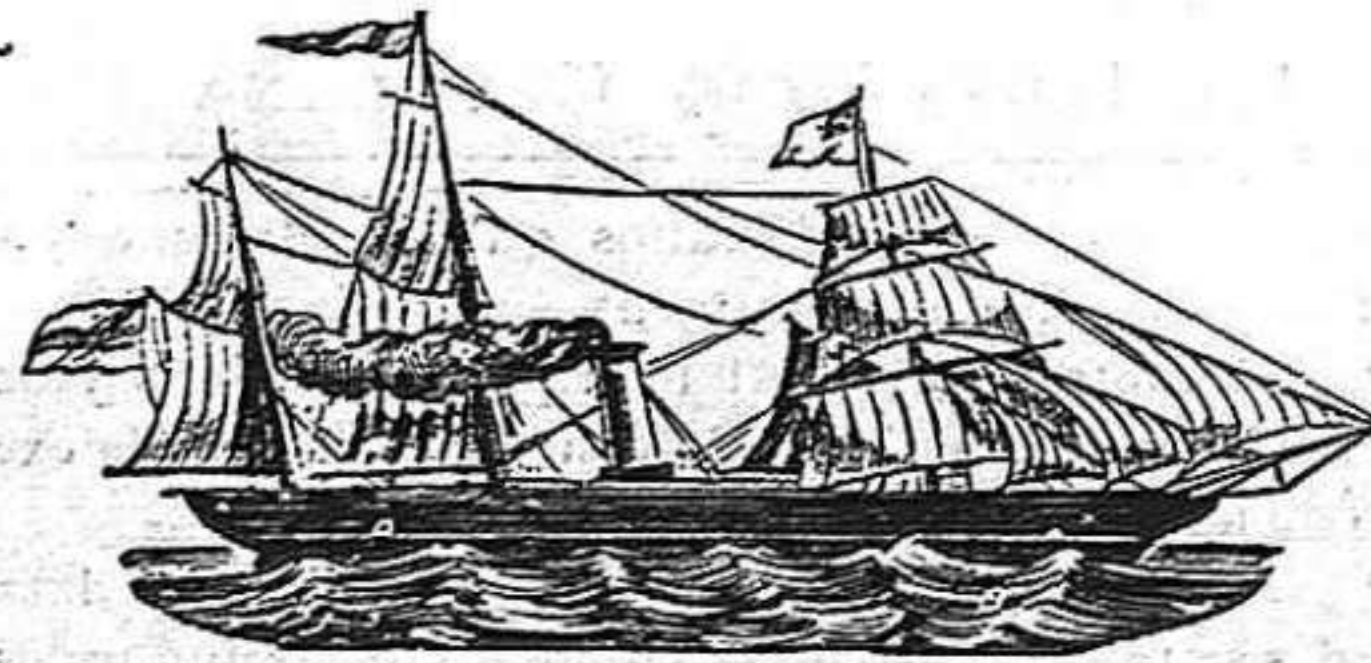
ADVERTENCIAS

Supliquem á nostres suscriptors qual abono termine á fi d'any, que procuren renovar lo més prompte possible si no volen sofrir retard en la rebuda dels números.

Advertim á nostres corresponsals que durant lo present y l'próxim mes de Janer se 'ls servirán números de mostra á tots quan los demanin pera la explotació de nostre periódich. L'empresa del mateix no ha cregut convenient la publicació de prospecte pera l'any vinent, puig en son concepte res pot respondre tan perfectament de lo qu' es la publicació, com la publicació mateixa.

VAPORS-CORREUS DE LA

AVANS DE A. LOPEZ Y C.^a

COMPANYIA TRASATLANTICA

AVANS DE A. LOPEZ Y C.^a

SERVEY PERA PUERTO-RICO, HABANA Y VERACRUZ

Servey pera COLON y PACIFIC

Sortidas	Barcelona	los dias 4 y 25	de cada mes
	Valencia	5	
	Málaga	7 y 27	
	Cádiz	10 y 30	
	Santander	21	

Los vapors que surten los dias 4 de Barcelona y 10 de Cádiz admten carrech y passatjers pera LAS PALMAS (Gran Canaria) y VERACRUZ. Los que surten los dias 25 de Barcelona y 30 de Cádiz, y 'ls que surten lo 20 de Santander y

Rebaixas a familias.—Preus convencionals pera estatjes de lujo.—Rebaixas de passatjes d' unada y tornada.—Billets de 3.ª classe pera l' Habana, Puerto-Rico y sos litorals a 35 duros De 3.ª preferent ab més comoditat a 50 duros pera Puerto-Rico y 20 duros pera Espanya.

Lo 25 Desembre sortirà d' aquest port LO VAPOR,

CORUÑA

pera CADIZ, escalas y demás serveys corresponents

Consignataris: senyors D. Ripol y Companyia, passa del Palau, cantonada al carrer de la Marquesa.

Nota. Aquesta agencia pot facilitar directament als carregadors los medis de assegurar las mercancías y efectos trasportats per los vapors de la Companyia, fins a verificar la entrega de ciertas mercancías y efectos en los puntos de consignación.

PASTA PECTORAL DEL DOCTOR ANDREU

DE BARCELONA

Remey segur pera tots los que pateixen catarros, ronqueras y constipats rebeldes, etc., facilitant sempre la espectoració

TOS

Aquest remey es tan positiu, que ni en un sol cas han fallat los seus bons resultats. A las primeras tomas d' aquesta pasta, lo malalt sent ja un gran alivi que 'l sorprenent y anima.

Pera probar la virtut y valer d' aquesta pasta, basta dir que molts facultatius de Espanya quals noms som autorisats per publicar, han curat la tos ab eixa pasta pectoral, despres de haber recorregut a totes las fórmulas mes conegudas, per qual rahó la prescriben constantment a sos malalts, dels quals rebem cada dia mostres de verdadera gratitud y afecte.

Es també lo medicament mes cómodo y agradable que 's coneix, no molesta en lo mes mínim al malalt y son sabor balsámich es molt agradable.

TOS

¡BOCA! GRAN ¡BOCA!

REMEY

L'elixir higiénich del célebre metje aleman Dr. Gutler preparat pel Dr. Andreu de Barcelona, es lo mellor identífich que 's coneix en lo mon. Aquest elixir obra d' una manera segura y admirable y sos efectos son sempre los següents:

- 1.ª Calma y evita lo dolor de caixal.
- 2.ª Extingeix lo mal alé y dona frescura a la boca.
- 3.ª Neteja y enblanqueix l' esmalt de la dentadura.
- 4.ª Deté las caries y cura radicalment l' escorbut.
- 5.ª Dona fixesa a las dents y caixals, puig vigorisa las genivas de tal manera, que las fa insensibles als excessos de calor y fret.

Aquestas y altres ventatjas se conseguen sempre ab l' us del elixir del sabi aleman Dr. Gutler, essent d' absoluta necessitat a totes las famíllias que estumen en alguna cosa la important salut de la boca. Se venen tots eixos medicaments en las mellors farmacias de las principals poblacions d' Espanya y América així com Fransa y Italia, Inglaterra y Portugal.

Prospectes gratis

ALIVI Y CURACIÓ Ó SOFOCACIÓ DE TOTA CLASE DE ASMA

ab los cigarrillos balsámichs y los papers azoats

Fumant un sol cigarrillo fins en los ataques mes forts del asma se sent al instant un gran alivi. La espectoració 's produeix més facilment, la tos se alivia, lo pit bat ab mes regularitat y 'l malalt acaba per respirar lèbrement.

LOS ATACHS D'

ASMA

per la nit se calman al instant ab los papers azoats, cremantne un dius l' habitació, de modo que 'l malalt que 's troba privat de descansar, sent ben prompto un agradable benestar que 's converteix en lo més apacible somni.

TALLERS DE REPRODUCCIONS ARTÍSTICAS

212 - GRANVIA - 212

BARCELONA

THOMAS

14 - CANUDA - 14

BARCELONA

GRABAT PANICONOGRÁFICH Y FOTOGABAT

Reproduccions de dibuixos de totes classes, manuscrits, mapas, música, estamperia, etc., etc., en clixés tipográfichs

PRIVILEGI EXCLUSIU PERA L' APLICACIÓ DEL TON PAPIER

LA ILUSTRACIÓ CATALANA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

	ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES
Espanya	60 rals	32 rals	18 rals	6 rals
Païssos de l' Unió Postal	80 »	44 »	24 »	»

Se paga per endavant. — Números solts 4 rals

Se publica 'ls dias 15 y 30 de cada mes

DIRECTOR-PROPIETARI
CARLOS SANPONS Y CARBÓ
UNIO, 28
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR

	ANY	SEMESTRE
Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts	3 pesos forts
Filipinas, Méjich y Riu de la Plata	6 » »	3'50 » »

Y en los altres païssos, los preus d' Espanya y además lo franquieg

Fernando VII, 20. Barcelona ♦ **LLUIS VIVES Y COMPANYIA** ♦ Fernando VII, 20. Barcelona

ARMAS

Escopetas pera cassa de un y dos canons, del país y extranger, desde las mes baratas fins al mellor género dels mes celebrats fabricants inglesos.

Escopetas y pistolas de saló Flobert y d' aire comprimít.

ESPECIALITAT

Revólvers y pistolas de Reglament y de butxaca, del Estats-Units del Nort de América.

Canyas de pescar.

Armas antigas y de Toledo.

OBJECTES DIFERENTS

Cartutxos y accessoris. Cartutxos carregats al sistema inglés ab pólvora alemanya é inglesa y ab perdigons forts de Newcastle.

Efectes de gimnassia y d' esgrima.

Panoplias, Perxas, Armaduras enteras del Japó y altres païssos.

Objectes artístichs de ferro cisellat é incrustat de Toledo.

Fuets y espuelas.

Bastons, Bòquillas, Petacas, Carteras, Ganivets de las mellors marcas.

Fernando VII, 20. Barcelona ♦ **LLUIS VIVES Y COMPANYIA** ♦ Fernando VII, 20. Barcelona

Reservats los drets de reproducció artística y literaria ■ TIPOGRAFIA DE F. ULLASTRES. RONDA DE LA UNIVERSITAT, 96 ■ S' envien números de mostra fora de Barcelona